

**Seara pentru minte,
inimă și literatură
la VLADU NICĂ
din Osica**

Proiect cultural finanțat
de Administrația Fondului
Cultural Național

EDIȚIE SPECIALĂ
Rădăcini

Anul II, nr. 4
Octombrie 2013

Liceul Teoretic „Ion Gh. Roșca” Societatea Culturală „Eugen Ionescu” Primăria comunei Osica de Sus Asociația Culturală „Pro Memoria” Asociația pentru Dezvoltare Durabilă Satu Mare

Seară pentru minte, inimă și literatură la VLADU NICĂ din Osica

MEANDRE
o singură cale de salvare

în dialog Marian Drăghici, Paul Aretzu, preotul Daniel Preda

Project cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național AFCN

Sâmbătă 12 octombrie 2013, ora 12, 00 în Sala de festivități a Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca” Osica de Sus

**Activități culturale derulate
în perioada 1 august - 31 octombrie 2013
în cadrul Proiectului „Seară pentru minte,
inimă și literatură la Vladu Nica, din Osica“**

Lecții de teatru, lecții de viață - atelier de interpretare

Liceul Teoretic „Ion Gh. Roșca” Asociația Culturală „Pro Memoria” Primăria comunei Osica de Sus

Seară pentru minte, inimă și literatură la VLADU NICĂ din Osica

Project cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național AFCN

JOCUL DE LA
de Eugène Ionesco traducere de Dan C. Mihăilescu

MICELUL

Spectacol realizat cu elevii Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca”, îndrumăți regizorul de Mihai Lungăeanu

Duminică 20 octombrie 2013, ora 12, 00 în Sala de festivități a Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca” Osica de Sus

18073

Paul Aretzu

EDITORIAL

Dacă e bâlcă, bâlcă să fie!

3

ISTORIE

Nicolae Coande
Ion Paul Popescu
Marilena Rotaru

Salve, Regina!
La Mulți Ani, Majestate!
La Mulți Ani, Majestatea Voastră!

5

6

7

ANIVERSARE

Ion Ciocan
Alina Marin
Sorina Iacob

Ioan Paul Popescu

Mihai Vărzaru

Act de identitate
Domnule Profesor
Acolo unde este tinerețe fără bâtrânețe
și viață fără de moarte
Profesorul Constantin Roșca
și monografia comunei Osica de Sus
Un dascăl adevărat, un cercetător neobosit,
un mentor și un constructor de școală

8

9

9

10

12

CULTURĂ

Mihaela Calotă

Marian Drăghici

Ana Claudia Pîrvu
Nicolae Drăghici

Între timp și vesnicie
Cercul
Memoria locului. Sentimentul Titel
Poemul sfielii
La bâlcă sau memoria ca o tiribombă
Flashback
Scrisoare

14

18

21

24

25

26

27

PROIECT

Cornelia Popa

Aurelia Surdu
Eugene Ionesco
Ramona Alexandru

Sorina Iacob

Geta Duică

Tineri creatori la Vladu Nica din Osica,
meandrele trăirilor necuprinse
Donație
Jocul de-a măcelul
Lecții de teatru, lecții de viață
- interviu cu regizorul Mihai Lungeanu
Feedback - chestionar
Educație într-o tradiție și valoare, în port
muzică și joc Românățean

28

32

33

35

39

42

TRADIȚII

Hora satului

43

SEMNIFICĂȚII

Costumul popular femeiesc osicean

44

Bibiana Torcea

	PROIECT	
Cristina Botez	Masă rotundă dedicată Portului Popular Românăean Batista de nuntă	46 49
	MEMENTO	
Ion Surdu	Sergent Major Micu Vasile Marin	51
	MERIDIANE	
Ana Claudia Pârvu	Un alt fel de jurnal de călătorie	52
	APROMEM	
Ioan Paul Popescu	În loc de postfață	56

Director: Cristina Bacicu Botez
 Secretar de redacție: Mihaela Calotă
 Grafică și fotografie: Cristina Bacicu Botez
 Tehnoredactare: Bogdan Cîmpeanu
 Fotografiile de arhivă aparțin Casei Regale și familiei Nicolae Drăghici
 Revista Rădăcini este editată de Asociația PRO MEMORIA
 în colaborare cu Primăria și Consiliul Local Osica de Sus.

Coperta 1: Afiş Proiect finanțat de Administrația Fondului Cultural Național
 Coperta 2: Afise Proiect „Seară pentru minte, inimă și literatură la Vladu Nica din Osica“
 Coperta 3: Afise Proiect „Educație între tradiție și valoare în port, muzică și joc Românăean“
 Coperta 4: Toamnă - fotografie Cristina Bacicu Botez

ISSN: 2285-0422

www.EdituraHoffman.com
 Tel./fax: 0249 460 218
 0740 984 910

Dacă e bâlci, bâlci să fie!

Paul Aretzu

Bâlciul, cu dubla sa conotație, tradițională și ironică, este o temă foarte potrivită cu timpurile actuale.

Eram copil și alergam, cu sufletul înaripat, la marginea localității (a lumii), unde se ținea bâlciul de Rusalii. Praful, aglomerația, căldura nu mă făceau să dau înapoi. Nici pericole posibile, animale nărăvașe, rătăcirea în multime, micii hoți de buzunare, nu erau de luat în seamă. De altfel, țineam bâncuța strânsă în podul palmei. Când o desfăceam, era udă. Ne perindam pe un traseu pe care îl urma toată lumea, printre mese cu mărfuri, sau expuse direct pe pământ. Nu mă interesau, desigur, și treceam telegrafic printre oale, străchini de lut, linguri de lemn, ustensile meșteșugărești, stive de cherestea, sectorul zootehnic. Oile obosite, dormitând, porcii legați de câte un picior, făcând inutile tentative de evadare, caii cu căruțe, supuși la probe de tractiune, îmi produceau milă și repulsie. Îmi lăsau gura apă maldărele de turtă dulce, tăiate în figurine sau glazurate, braga albanezilor, siropurile în culori nemaivăzute, alvița, nugaua, sugiucul, bulgării de floricele și alte bunătăți pe care le visam, apoi, câte o săptămână la rând. La fel de ademenitoare erau tarabele cu obiecte mici, imitații de ceasuri, brățări din bucățele de lemn, niște figurine numite Hopa Mitică, pe care, în orice poziție le-ai fi pus, se ridicau în picioare, gornițe din carton sau din metal, fluiere, șepci de toate formatele, coifuri de magicieni, pictate, aurite, strălucitoare. Apărea și câte un flașnetar, cu planete extrase de Coco. Dădeam bănuțul și aflam că am fost căsătoriți de mai multe ori, că aveam copii, că vom suferi o cumpănă, că, dacă vom scăpa cu viață, vom deveni bogăți. Muream de nerăbdare să ne dăm în tiribombe. Ne era frică de cele înalte și ne uitam fascinați la băieții și fetele mai mari care zburau în cercuri, din ce în ce mai largi, pe deasupra capetelor noastre, prințându-se de lanțuri, învârtindu-se, amețind, înfiorându-se. Preferam tiribombele pitice, călușeii, având, la o scară redusă, aceleași senzații. Într-un an, s-a rupt o tiribombă din cele mari și a făcut prăpăd, și între cei de sus, și între cei de jos.

Apoi, foarte atractive erau panoramele, cu picturi grotești pe panourile din jur. Uneori, rămâneam cu gura căscată de ceea ce vedeam, și nu ne lăsam până nu pătrundeam în interiorul miraculos. Se făceau scamatorii, demonstrații sportive, clovnerii, oameni care erau tăiați în două cu ferăstrăul și, apoi, apăreau intacți, un biet individ care avea jumătate de față de om și jumătate de bou. Ne arăta cornul, scotea limba enormă și băloasă, mugea de cîteva ori. Mai era menajeria, femei musculoase, cocoșate de șerpi enormi, pe care îi țineau încolăciți pe umeri, îi loveau, îi trezeau din letargie, femei hidioase, cu barbă. O panoramă specială era zidul morții. Motocicliști neînfricați escaladau peretele vertical din scânduri. Rămâneam uimiți de aceste deplasări riscante, purtate în mare viteză. Am nimerit, odată, când motociclistul era beat mort și a căzut de nenumărate ori, până când a fost scos din scenă. Am mai văzut, cu adevărat, femeia sirenă, omul cu două capete și alte năzdrăvăńii. Tot bâlciul plutea într-un nor atâtător din miros de mici, de pastramă și de fleici, pregătită în cele mai insalubre condiții.

Cel mai dezolant moment era spartul bâlcuiului. Rămâneau mormane de gunoaie, părți abandonate din barăci, dejecții care abia acum ieșeau la lumină. Câte o stafie de om băntuia spațiul vid al bâlcuiului. Haite de câini fioroși își disputau resturi alimentare. Bâlciul este un eveniment tonifiant. Dintr-o dată, străzile se umpleau de lume, din oraș și din toate împrejurimile. Era o revărsare formidabilă de oameni de toate vîrstele, care aveau o singură

direcție, spre care se îndreptau magnetizați, cu o grabă mecanică. După înghesuiala teribilă, după mersul de melc prin labirintul bâlciului, întoarcerea spre casă era un calvar. Unii întreprinzători veneau cu căruțe, la poarta târgului, și duceau oamenii epuizați la gară. Erau și curse speciale de autobuze, dar îmbulzeala era mai descurajantă decât mersul pe jos.

Bâlciul este un loc al excesului de nimicuri, o întoarcere la vîrsta comorilor gratuite. Vânzoleală și praf este câștigul bâlcenilor. Si bifarea unei obligații tradiționale. Dar bâlciul își are filosofia lui. Învârtirea în cerc, fără rost (nu numai cu tiribombele), dar cu satisfacția unei mișcări existențiale pestrițe, cu impresia trăirii pline, dar inutile, reprezentă tot farmecul bâlciului. Cine n-a fost vreodată la bâlci nu poate înțelege imaginea stenică a lumii ca furnicar, ca vietate miriapodă, polimorfă. Bâlciu este și o culminăție a tuturor zgomotelor, la intensitate maximă. Ieși din el năuc, paliu, cu urechile vătămate pentru o bună vreme. De fapt, cât timp ești în bâlci, nu-l auzi. Abia, după aceea, îți vâjâie capul câteva zile. Bâlciul ține de eternitate, nu se termină niciodată. Când am fost în Turcia, la Efes, m-am plimbat cu poetul Marian Drăghici prin bazar. Alături de ruinele antice, întregește înțelesul existenței. Dincolo, măreția care a pierit, dincoace, labirintul, bâlciul celor mai neașteptate obiecte, spectacolul vânzătorilor care nu te lasă până nu te alegi cu ceva. Ajuns acasă, îți dai seama că ai fost înșelat. Bâlciul istoriei conține scliviseală occidentală, himere orientale, amalgamul lumii noi, panoramă a deșertăciunilor, cum a numit-o poetul. Mă mir și azi, că am reușit, eu și Marian Drăghici, să mai ieşim în lume din bazarul de la Efes sau dintre ruinele cetății antice.

Bâlciul s-a extins pejorativ asupra întregii societăți românești. Îl constatăm la oamenii politici, la demnitari, ba chiar în lumea artiștilor. Din ce în ce mai mult, bâlciul nu îl mai vedem în bâlci. De mulți ani, nici nu mai merg, de Rusalii, în bâlci. Poate că mi-ăs strica grozava impresie din copilărie. Retrăiesc bâlciul înăuntrul meu, îi mai adaug, de la mine, încondeieri, îl fac să devină perfect.

Dacă e bâlci, bâlci să fie!

Salve, Regina!

Nicolae Coande

În colecția „Casa Regală” a Editurii Curtea Veche a apărut în primăvara acestui an albumul „Ana. Portretul Reginei/ Anne. Portrait of the Queen”, o lucrare al cărei autor este Prințipele Radu de România.

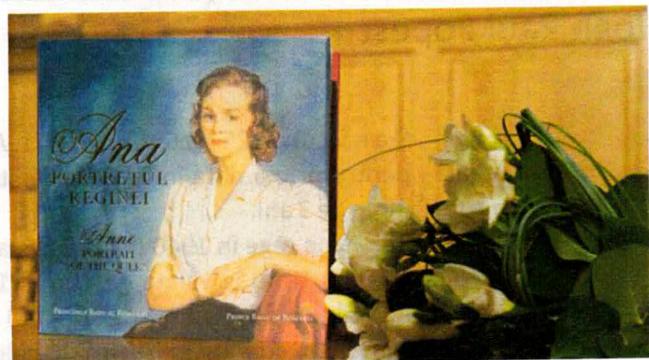
În cele 177 de pagini ale cărții sunt prezentate detalii, amănunte despre copilăria și adolescența Reginei, viața de familie, experiența tristă a exilului alături de Regele Mihai, într-o existență care a cunoscut și fericirea, dar și lacrimile neputinței. Prințesa Ana de Bourbon-Parma s-a născut la 18 septembrie 1923, la Paris, ca fiică a Prințelui René de Bourbon-Parma și a Prințesei Margareta a Danemarcei. Prințesa Ana a copilărit în Franța și l-a cunoscut pe regele Mihai la Londra, cu puțin timp înainte ca acesta să fie silit să abdice de către guvernul Dr. Petru Groza. Regele Mihai s-a căsătorit cu Prințesa Ana la Palatul Regal din Atena, în ziua de 10 iunie 1948. Tânărul cuplu căsătorit a locuit până la sfârșitul aceluia an la vila Sparta, din capitala Greciei, locuința Reginei-mame Elena. Din 1949, Regele Mihai și Regina Ana s-au mutat la Lausanne, iar apoi în Anglia, unde au locuit până în 1956.

Sportivă și energetică, viitoarea regină Ana s-a înrolat în 1943 în armata franceză, unde a lucrat ca voluntar, șofer pe un jeep. La sfârșitul războiului a fost avansată de la gradul de caporal la gradul de locotenent și a primit Crucea de Război a Franței. Pasiunile sale sunt cititul, dar și fotbalul, pictura, grădinăritul.

Am avut privilegiul să o văd pe regină îndeaproape în anul 2008, când un grup de scriitori a fost primit la palatul Elisabeta, unde se organiza, în cadrul amplului proiect *Scriitorii pe Calea Regală*, o seară a scriitorilor români, sub Înalțul Patronaj al Regelui Mihai. Era într-adevăr o prezență discretă, luminoasă, ușor obosită de larma celor care se întreceau în a-și face fotografii cu membrii Casei Regale. În timp ce Regele Mihai dădea mâna cu toți cei prezenti, ciocneea un pahar de şampanie și făcea fotografii, Regina Ana se odihnea pe un scaun, aproape uitată în vânzoleala din camera de protocol. Mi s-a părut expresia însăși a discreției și a bunului simț, o figură meditativă, interiorizată în vreme ce ochii doar păreau să fie prezenți în camera cu zeci de persoane.

În cuprinsul albumului, unde cititorii pot găsi fotografii inedite de epocă, Prințipele Radu încearcă să face acest portret concis, din tușe fine și muchii pregnante: „Regina Ana este soldatul Regelui, cel mai devotat, cel mai simplu, cel mai puțin pretențios. Este omul pe care Regele l-ar găsi, la întoarcere, aşteptând în același loc și o sută de ani, dacă e nevoie. Serviciul ei față de Rege este necondiționat. Regina este nerăbdătoare, uneori subiectivă, alteori își pierde cumpățul, are un ascuțit spirit critic de care nu scapă nimeni, dar devotamentul ei față de Rege și, prin el, față de Tară este absolut. (...) Ca și Regele, Regina a avut norocul de a-i se așterne pe chip anii cu frumusețe și eleganță. Deși nonagenare, Majestățile Lor sunt frumoase încă. Iar frumusețea lor fără vîrstă nu este numai una a chipului, ci și una a sufletului. Aceste două trăsături constituente ale ființei lor sunt modelul neprețuit pentru societatea românească de astăzi.”

Societatea românească de astăzi ar trebui să fie mai conștientă de șansa de a avea în mijlocul ei două personalități de talia Regelui Mihai și a Reginei Ana.

La Mulți Ani, Majestate!

Ioan Paul Popescu

S-a născut pe 25 octombrie 1921. A simțit povara coroanei regale¹, pentru prima dată în 1927 la vîrsta de aproape 6 ani și a purtat-o timp de 3 ani.

Redevine rege în 1940 (ca urmare a renunțării tatălui său – Carol al II-lea la Tron) la vîrsta de numai 19 ani. Tânăr și lipsit de experiență politică s-a bucurat de sprijinul și sfaturile mamei sale, Regina Elena. În condițiile izbucnirii celui de-al doilea Război Mondial Tânărul rege se maturizează repede și își asumă cu multă seriozitate prerogativele regale (stipulate în Constituție) deși „mareșalul Antonescu, devenit conducător al statului, îi rezervase un rol decorativ”².

Conștient de dezastrul spre care se îndrepta țara ca urmare a insistenței lui Ion Antonescu de a rămâne lângă Hitler, Mihai I reușește să apropie de Palat opozitia politică (PNȚ și PNL) și câțiva responsabili ai Armatei. Consemnat un nou refuz al lui Antonescu de a-l părăsi pe Hitler, Regele dispune în ziua de 23 august 1944 arestarea mareșalului și a principalilor lui miniștri. Spre seară, poporul român asculta proclamația Regelui către Țară.

Armata și țara își urmează Regele și doar în câteva zile trupele germane sunt alungate din Capitală și dintr-o bună parte a teritoriului românesc.

Gestul Tânărului Rege a fost remarcat și mult apreciat de Națiunile Aliate, motiv pentru care, după război, Mihai I a fost decorat pentru fapta de mare curaj făcută în august 1944.

Cea mai reprezentativă distincție primită de Regele Mihai I în 1946 este Legiunea de Merit în grad de Chief Commander ca urmare a ordinului emis de președintele SUA, Harry Truman.

Acest ordin este puțin cunoscut românilor, motiv pentru care îl reproduc mai jos:

„Majestatea sa Regele Mihai I al României a dat dovadă de un comportament excepțional de meritos în executarea unui serviciu remarcabil pentru cauza Națiunilor Aliate în lupta lor împotriva Germaniei hitleriste. În iulie și august 1944, Națiunea sa, sub dominația unui regim dictatorial asupra căruia Regele nu avea control, aliindu-se cu agresorii germani, el, Regele Mihai I, a reușit să dea țel, direcție și inspirație forțelor interne, necoordonate până atunci, care se opuneau conducerii dictatorului. În culminarea eforturilor sale, pe 23 August 1944, deși capitala era încă dominată de trupele germane, el, personal, din proprie inițiativă și fără să îi pese de propria siguranță, a dat semnalul pentru o lovitură de stat, ordonându-le gărzilor de la palatul său să îi arresteze pe dictator și pe principalii lui miniștri. Imediat după aceea, într-o inspirată proclamație către țară, citită la radio a adus la cunoștința națiunii decizia lui de a scoate România de sub jugul nazist și a îndemnat armata să se întoarcă împotriva trupelor germane și să îi ucidă pe soldații germani, să îi ia prizonieri sau să îi alunge din țară.”

1. Coroana regală este grea la propriu. A fost construită din oțelul unui tun turcesc capturat de armata română în timpul luptelor de la Grivița (1877).

2. Principele Radu „Scurtă biografie a Majestății Sale” în volumul „Lumea Regelui”, Editura Polirom, 2011, pag. 313

În fața acestui gest direct și puternic din partea suveranului lor, reacția poporului român și a armatei române a fost imediată și sinceră, rezultatul fiind că, doar în câteva zile, cea mai mare parte a teritoriului României a fost eliberat de sub controlul nazist, iar linia principală a rezistenței germane pe frontul de sud-est a fost împinsă mai mult de cinci sute de kilometri spre nord-vest. Prin judecata lui superioară prin curajul acțiunii sale și prin înaltul caracter al cârmuirii sale personale, Regele Mihai I a adus o contribuție extraordinară la cauza libertății și democrației".

Actului de la 23 August 1944, i-au urmat opoziția la comunitarea țării și abdicarea forțată din 30 decembrie 1947.

Exilul lung a dat măsura demnității regale.

Astăzi Regele se află în țară, viitorul familiei regale este asigurat iar încrederea și prețuirea de care se bucură Majestatea Sa sunt din ce în ce mai mari.

La Mulți Ani Majestate!

La Mulți Ani, Majestatea Voastră!

Marilena Rotaru

E ziua Regelui Mihai I al României! Binecuvântată și înălțată zi a Celui ce respectă și iubește poporul român dincolo de Sine însuși!

Binecuvântat popor cu un asemenea Rege!

Strănepot al Reginei Victoria și văr al Reginei Elisabeta a II-a a Marii Britanii, înrudit cu toate Casele Regale Europene, Regele Mihai s-a impus în Coroana Lumii ca unul din cei mari mari Regi ai tuturor timpurilor, demn de cea mai profundă venerație.

Momentul istoric de acum doi ani al discursului Majestății Sale Regelui Mihai în Parlamentul României a readus speranța în sufletele românilor, a renăscut bucuria de reîntoarcere la normalitatea distrusă mai bine de o jumătate de secol. Mai presus de cuvinte, s-a înțeles că avem valori, modele, că putem fi puternici prin noi însine, prin ceea ce oferim: valori umane, spirituale și materiale. Români s-au simțit pentru o clipă o națiune demnă, parte a întregului european. Datorită Regelui!

Anul trecut, la 8 noiembrie, la Londra, sub patronajul Reginei Elisabeta, Regele Mihai a fost omagiat ca nici un alt rege din afara granițelor Marii Britanii. În prezența aristocrației londoneze, în capela personală a Reginei Elisabeta și a Ordinului Victorian, blazonul Regelui Mihai (stema României Regale) a fost amplasat alături de blazonul Reginei Marii Britanii. Suprem gest de recunoaștere și prețuire! 65 de ani fără poporul său. 65 de ani fără Regele său. Dublul sacrificiu al exilului, al Regelui față de propriul său popor, și al poporului față de Regele său, au întărit, au conservat și au salvat esența spirituală a acestei comuniuni. Prin grație divină. NIHIL SINE DEO! Nimic nu a reușit să steargă din sufletul neamului deviza Casei Regale a României: nici tancurile sovietice, nici comunismul, nici republica de după 1989.

65 de ani între voința națională și voința politică s-a adâncit o prăpastie. E timpul ca voința națională să lucreze pentru împlinirea singurului scop care a adus România între cele mai civilizate și prospere țări din Europa: restaurarea monarhiei. "Prin grație divină și voință națională." Nu la momentul potrivit, nu mâine, nu în curând. Acum!

Trăiască Regele!

Act de identitate

Ion Ciocan

Dintotdeauna am știut, indiferent de vîrstă pe care am avut-o, că legendele românești au fost scrise dintr-un prea plin sufletesc admirativ, având la bază acel sămbure de adevăr care le-a făcut nemuritoare.

Iată-mă ajuns la 60 de ani, confirmând încă o dată în ciuda faptului că acum pot fi privit poate, din postura omului politic, că nu e imposibil de găsit tinerețea fără bătrânețe. Acest fapt îl afirm cunoscându-l pe Constantin Roșca la 80 de ani și pot spune că îl știu de când în mintea mea de copil au început a se așterne primele amintiri: îmbrăcat în pantaloni scurți, Costică a lui Lisandru a lui Roșca, cel mai mare dintre cei șase frați, responsabil, cu veleități de lider, cără pământul cu găleștile pentru a podi casa părintească nou construită.

Apoi, liceean fiind, părintii continuau să-mi indice repere, să-mi cultive modele de valori morale și intelectuale, imboldindu-mă de fiecare dată când veneau acasă copiii lui nea Lisandru Roșca, în special Costică, „să treci și tu să dai bună ziua!”, intuind parcă omul care urma să devină.

Și întradevăr, peste ani, ajunge un privilegiat al sorții (așa cum îi priveam noi pe cei ajuși bine), urcând cea mai înaltă treaptă universitară devenind astfel, DOMNUL PROFESOR UNIVERSITAR DOCTOR –CONSTANTIN ROȘCA.

Experiența dobândită în lunga carieră universitară - cu siguranță, persoane avizate continuă să o prezinte - i-a atribuit osiceanului Constantin Roșca doza de eleganță, pedanterie și intransigență pentru elaborarea primei Monografii a comunei Osica de Sus, astfel încât, această lucrare a intrat în concursul pentru premiul Academiei Române.

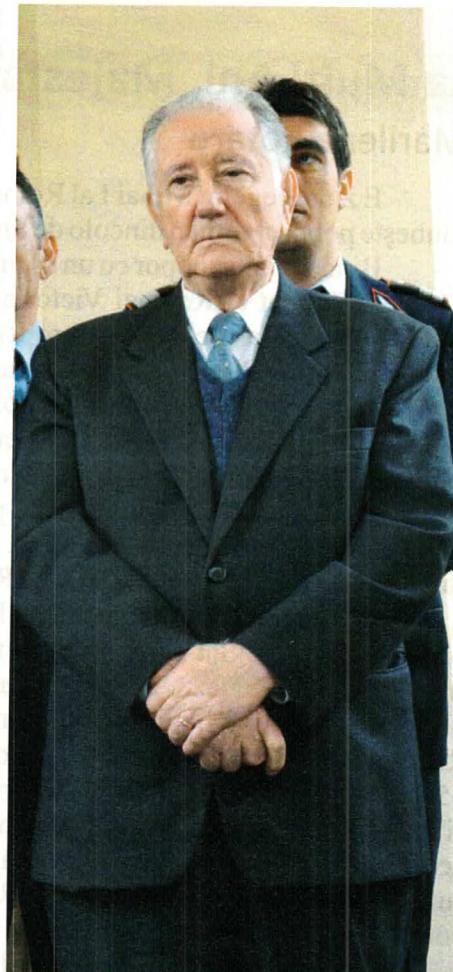
Osica i-a conferit titlul de „Cetățean de onoare”.

Să dăm mai mult de atât?

Ar merita! Pentru noi pămânenii, însă, acesta este superlativul: garanția că, așa cum de-a lungul vremii n-au existat sincope ale relației mele cu nea Costică (indiferent de câte sinuozități ar fi capabilă viața, pentru mine acest OM va rămâne nea Costică Roșca),

Osica va rămâne a sa.

E scris în actul de identitate și așa va rămâne pentru totdeauna!

În comparație cu profesorul Roșca,
mă simt cenușă izbită de pereții universului!

Domnule Profesor,

De mâna-aș prinde timpul ca să-i pipăi pulsul rar de clipe...
(Lucian Blaga)

De-a lungul și de-a latul experienței dumneavoastră de viață v-ați străduit să dăruiți din inimă cele mai frumoase bucurii oamenilor dragi... V-ați folosit de toate uneltele ce v-au picat în mâna... Ați lovit perseverent în culmile nepăsării cu sapa bunătății și a răbdării fără limite. Ați poruncit burghiului cu dor să sfredelească fără milă îndepărările, iar la temelia iubirii ați aşezat, cu lopata, strălucirea toată a sufletului dumneavoastră. Și ați bătut la porțile împotrivirii cu bătaia ruptă din Rai a inimii îndrăgostite de oameni...

La mulți și fericiți ani!

Cu aleasă prețuire,

Prof. Alina Marin

11 septembrie 2013, Caracal

Acolo unde este tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte

În Osica de Sus lucrurile se întâmplă altfel, oamenii sunt altfel... De multă vreme ne întâlnim cu oameni speciali să vorbim despre rădăcini, destine, altitudini spirituale, anvergură intelectuală, definirea identităților...

Câți dintre noi mai rezistă în spiritul profund al datului interior? Cei aleși, ar fi răspunsul meu. Un astfel de om este domnul prof. univ. dr. Constantin Roșca. Întâlnirile, discursul dumnealui emoționează, nasc valoare, provocare, meditație, tăceri, bucurie înaltă. Cultura dumnealui, inteligența, lumea alcătuită din sume de povești, din iubire și din umanitate se prezintă de fiecare dată ca o radiografie a unui spirit călător prin universuri fascinante, priviri melancolice spre trecut și o șansă pentru prezent. Câte o părere, câte o observație, câte un cuvânt îi marchează realmente pe toți cei care se întâlnesc cu dumnealui. Are o forță fantastică, o dragoste de oameni și un devotament care impresionează pe oricine.

Și poate cel mai mult mă impresionează puterea domnului Constantin Roșca de a se întoarce acolo unde este plin de amintiri, de chipuri, de lupte întru valoare, de energie, de vibrație unică, de prietenii, de complicități și de un timp dilatat, în care au încăput zilele încărcate și poate noplile de îndoieri, succesele unor etape de viață profesională, destine, nume mari. Acolo unde este tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte...

La mulți ani, domnule profesor!

Cu deosebit respect,

Prof. Sorina Iacob

Profesorul Constantin Roșca și monografia comunei Osica de Sus

Ioan Paul Popescu

M-am născut în Osica de Sus și am fost coleg (în ciclul primar și la gimnaziu) cu Vasilică Roșca, fratele cel mai mic al lui Nea Costică. Ne jucam împreună prin curțile și grădinile noastre (când la mine, când la el) dar pe Nea Costică nu l-am cunoscut. Era cu 10 ani mai în vîrstă, așa că pe când noi eram în ciclul primar, dânsul era în liceu, când noi eram la gimnaziu, dânsul era la facultate; nu aveam cum să-l întâlnesc.

L-am cunoscut târziu (la varsta senectuții) în anul 2009 când, împreună cu primarul comunei (inginerul Ion Ciocan) mi-a făcut o vizită la cabana de la Salcia. Era interesat de elaborarea și publicarea unei monografii a comunei. Avea nevoie de colaboratori avizați. Am avut o discuție de circa 2 ore, despre învățământul superior, despre cursurile de statistică teoretică (matematică) și statistică economică pe care dânsul le preda la Universitatea din Bănie și, firește, despre felul în care înțelegea să structureze pe capitole monografia comunei.

Mi-a lăsat un exemplar din cuprinsul monografiei, pe care l-am studiat cu atenție și am ajuns la concluzia că era mai complet ca arie de cuprindere a diferitelor aspecte legate de viața comunității decât monografiile elaborate în perioada interbelică de D. Gusti. Am luat în serios propunerea lui Nea Costică de a scrie despre perioada comunistă și despre evoluția populației în comuna noastră. M-am conformat și am scris. Când toți cei care ne-am asumat răspunderi în legătură cu diferitele capitole am fost gata cu textele, Nea Costică ne-a strâns pe toți și ne-a cerut să lecturăm fiecare ce-au scris ceilalți.

A fost un gest surpriză dar care și-a dovedit eficacitatea. Toți autorii eram osicieni și aveam cunoștințe în toate domeniile legate de viața din ultimii 60-70 de ani ai comunității. Astfel că ne-am putut corecta reciproc unele impresii greșite sau unele ezitări.

Nea Costică a făcut singur întreaga corectură și tot singur (în calitate de cordonator) a așezat într-o ordine fluidă capitolele lucrării.

Monografia a fost lansată în septembrie 2009 cu prilejul Întâlnirii Fiilor Satului și s-a bucurat de un interes deosebit.

Lucrarea a fost remarcata de d-l Emilian Dobrescu (secretar științific al Academiei Române pentru Secția Științe Sociale) iar două texte, unul semnat de prof. Costică Roșca și altul semnat de mine au fost publicate în Revista Română de Sociologie Nr. 1-2/2010, însotite de rezumate în limba engleză.

În Revista Română de Sociologie, d-l Emilian Dobrescu, prefațând cele două capitoale ale monografiei, scrie: „Ca un prinos al dragostei pentru comuna natală, fiul de excepție al satului și profesorul de excepție a realizat, împreună cu colaboratorii săi, una dintre cele mai cuprinzătoare și redutabile monografii care s-au realizat vreodată în țara noastră, monografia comunei Osica de Sus” ... „Temele inițiale analizelor sociologice, bogăția informațiilor și a cunoștințelor prezентate într-o manieră originală sub raport științific și factual, fac din această lucrare un caz particular în sensul cel mai bun al cuvântului: ea semnalează și utilizează tehnici rafinate de prezentare și punere în valoare a extraordinar de bogatului material faptic existent. Măiestria realizării lucrării l-ar face și pe maestrul sociologiei românești, în teme ieitorul „Școlii monografice de la București”, profesorul Dimitrie Gusti, să fie mândru de ea”.

În legătură cu virtuțile monografiei apărute sub coordonarea profesorului Costică Roșca, l-am citat pe Emilian Dobrescu (secretarul științific al Academiei Române) de teamă că eu, în calitate de coautor al lucrării aş putea fi subiectiv.

Oricum, am fost puternic impresionat de capacitatea de muncă, perseverența, optimismul, și fermitatea cu care Nea Costică a condus activitatea colectivului de redactare a monografiei.

Acum, cu prilejul împlinirii venerabilei vârste de 80 de ani, îi urez lui Nea Costică să rămână aproape de rădăcinile din care a crescut la fel de tenace, la fel de optimist, la fel de eficient.

Cu Dumnezeu înainte!

Un dascăl adevărat, un cercetător neobosit, un mentor și un constructor de școală

Prof. univ. dr. Mihai Vărzaru

Viața ne oferă puține ocazii de a întâlni oameni deosebiți, care au calitatea de a schimba spre bine destine ce altfel ar rămâne pe traectorii mai puțin interesante. Eu am avut privilegiul ca relația mea cu domnul profesor Roșca să fie una specială și să-mi influențeze în mod pozitiv destinul.

Am auzit și l-am cunoscut pe domnul profesor imediat ce interesul meu pentru școală a crescut și am început cursurile liceale. Anul 1973 a marcat începutul unei relații profesionale de lungă durată, odată cu debutul meu studențesc la Craiova.

Întâlnirea de la ergonomicie (o disciplină pe nedrept uitată în planurile de învățământ actuale), programată pe parcursul a două semestre, în anii trei și patru, a fost una care, prin caracterul său aplicativ și prin activitatea de la seminarii ne-a permis nouă, studenților, să vedem că se poate să înțelegem și să acționăm cu succes într-un ansamblu productiv industrial complicat și dificil de digerat după doi ani de studiu.

Laboratorul de ergonomicie, o raritate și o inițiativă nouă în acele timpuri, se bucura, grație domnului profesor, de o dotare de ultimă oră, iar bibliografia asigurată includea un suport de curs de o înaltă ținută științifică, studii de caz și lucrări practice noi și de interesante, care captau atenția tuturor studenților. O activitate practică bine organizată, într-un segment industrial care creștea sub ochii noștri, și care parțial aștepta intervențiile noastre, ne-a permis să legăm destul de bine teoria de realitatea economică pe care urma să o întâlnim în scurt timp.

Ergonomia a fost disciplina care, prin caracterul său practic și prin inteligența seminarilor, ne-a oferit cheia contactului cu realitatea și cu tainele cercetării. Pornind de aici, ne-a fost mai ușor să aplicăm și celelalte discipline, care se lăsau mai greu de înțeles și de integrat în competențele și în abilitățile noastre.

Experiența bogată din producție și teoria asimilată (șef de promoție la ASE) i-au permis profesorului C. Roșca să obțină rezultate excelente pe toate planurile. Alături de alte funcții de conducere pe care le-a îndeplinit în cadrul facultății, trebuie menționată cea de director al centrului de cercetare, activitate care în acea perioadă se bucura de o mai mare atenție din partea factorului politic și a structurilor centrale de învățământ ale țării. Multe studii de cercetare întreprinse în acea perioadă sub egida centrului au oferit informații care au stat la baza strategiilor de dezvoltare județene și regionale, ale marilor întreprinderi din zonă și au oferit studenților prilejul să exerceze și să înțeleagă se înseamnă cercetarea științifică.

Dezvoltarea învățământului superior de după 1990 l-a găsit pe domnul profesor Roșca în plenitudinea capacitațiilor sale creative. A fost unul dintre primii profesori care au primit acceptul de a conduce lucrări de doctorat și a coordonat pregătirea unei serii impresionante de specialiști, care au ajuns cadre didactice cunoscute în învățământul superior din Craiova, Timișoara, Oradea, Pitești, Tîrgu-Mureș etc. sau specialiști și conducători în alte structuri economice din întregă țară.. Alături de înființarea Societății Științifice de Management din România, al cărei președinte fondator este, se cuvine amintită o neobosită activitate editorialistică la Craiova, Pitești sau Drobeta Turnu-Severin.

Experiența sa deosebită în managementul superior a fost recunoscută la un înalt nivel prin cooptarea în CNEA și apoi ARACIS. Pentru învățământul superior economic craiovean domnul

profesor a avut ideea și inițiativa dezvoltării structurii de la Drobeta Turnu-Severin, care s-a dovedit viabilă și benefică la nivelul facultății, la nivel regional și național.

Un alt proiect național de anvergură pe care l-a inițiat și care se bucură de succes este AFER-ul. Această organizație a reușit în scurt timp să coaguleze energiile instituțiilor de învățământ superior economic din țară, ale cadrelor didactice și ale studenților în direcțiile dezvoltării cercetării științifice, a perfecționării activităților didactice și a susținerii intereselor proprii pe lângă ministerul de resort și guvern.

Pe parcursul unei perioade de colaborare mai mult sau mai puțin intense, dar destul de semnificative ca durată (aproape 40 de ani), mi-am putut da seama că viața domnului profesor a fost întotdeauna însotită de rezultate profesionale proprii remarcabile, pe care nu le-am mai sesizat la altcineva. La baza lor a stat o pregătire exemplară, un efort continuu și riguros la cel mai înalt nivel, o mulțime de idei și inițiative împlinite printre voință ieșită din comun, o mulțime de proiecte de cercetare, structuri de învățământ și profesionale construite, o mulțime de prieteni pe care i-a susținut și care l-au susținut, mai mult sau mai puțin, la rândul lor.

Domnul profesor Roșca este, prin prisma energiei și a vitalității sale fără seamă, un spirit Tânăr, cu care am avut și am întotdeauna ezitări atunci când doresc să mă compar din acest punct de vedere. La mulți ani, Domnule Profesor Constantin Roșca, viață lungă și realizări în continuare, sănătate și tot ce vă doriti Dvs.!

Craiova, 02, septembrie 2013

La festivitatea de deschidere a anului școlar 2013 - 2014, septembrie 16, alături de deputatul Gigel Știrbu, părintele Daniel Preda și conducerea Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca“

Între timp și veșnicie

Mihaela Calotă

„Ziua vine, partea-și aduce“ spunea tatăl meu atunci când mă vedea năpădită de griji din cauza unui eveniment ce urma să aibă loc.

Nu știu cum, dar n-am reușit niciodată să-mi însușesc sentimentul de relaxare, de detașare, de superioritate până la urmă, consecință a stăpânirii de sine, pe care ar fi putut să mi-l confere spusele lui.

Același lucru s-a întâmplat și în ajunul zilei de 11 mai 2013, dată la care a apărut numărul 3 al revistei „Rădăcini“ a Asociației Culturale „Pro Memoria“, eveniment centrat pe comemorarea personalității lui Ion Gh. Roșca.

Nu înțelegeam cum Gabi Bratu, caricaturistul, va fi prezentat de către președintele asociației, Ioan Paul Popescu, și ce ar fi putut să spună artistul, în situația în care știam cu toții în jurul a ce urma să se învârtă totul. Dar nici nu pricepeam ce legătură poate exista între poezie, urmând a avea o intervenție poetul N. Coande, și economie, cariera îmbrățișată de Ion Gh. Roșca, ba, mai mult, între donarea unui costum de călușar secției de etnografie a Muzeului Olteniei și cuvântul rostit de profesorii Ioan Talpos și Constantin Roșca, economisti și ei.

Însă, valoarea și-a spus încă o dată cuvântul, iar personalitățile prezente au spulberat discrepanțele create în mintea mea, lăsând firescul lucrurilor să curgă, vorbind fiecare despre domeniul său de activitate, dar întrezărindu-se respectul pentru cel ce a fost Ion Gh. Roșca. Chiar de la începutul prezentării făcute de Ioan Paul Popescu am fost fascinată de simplitatea abordării, vorbind succint despre evenimentele desfășurate în cadrul asociației, anterior acestei întâlniri (vizitele la Palatul Elisabeta a unui grup de promemoriști și a ASR-Prințipele Nicolae al României, la Osica) și cuprinsul revistei. S-a făcut din nou referire la lucrările dăruite de caricaturistul Gabi Bratu asociației pentru a le explica celor prezenți cum am intrat în posesia lor, dar și pentru faptul că artistul, de data asta, ne-a copleșit cu prezența domniei sale.

Introducerea în lumea artistică a caricaturii a fost făcută de un cunosător: Florin Rogneanu, directorul Muzeului de Artă din Craiova.

El a știut să-i potolească auditoriului setea de informație, purtându-l prin începuturile ei, vorbind astfel despre William Hogarth cel care a pus bazele caricaturii în secolul al XVIII-lea de pe ale cărui cartoane desenate au fost făcute ulterior tapiserii, apoi despre desenele realizate în jurul anului 1804 care luau peste picior ideile lui Napoleon de a instala o monarhie europeană, despre apariția caricaturii de presă și rolul său moralizator la nivel de masă, trecând apoi în spațiul românesc și vorbindu-ne despre Eugen Taru și prolifică sa activitate, despre N.S. Petrescu – Găină și evenimentele organizate ce-i poartă numele și Jean Negulescu cu începuturile sale în domeniul artei plastice și notorietatea dobândită ca regizor la Hollywood.

Despre caricatura lui Gabi Bratu, Florin Rogneanu ne spune doar câteva cuvinte: prima caricatură de presă a fost publicată în urmă cu 65 de ani, când domnia sa avea numai 14 ani, publicând, apoi, zi de zi astfel de desene; a avut 40 de expoziții personale, multe premii, iar expoziția donată asociației și expusă în sala de festivități a liceului a fost inițial expusă la Muzeul Județean Olt.

Gabi Bratu își aduce aminte când a avut primul contact cu Osica. Asta s-a întâmplat în urmă cu 50 de ani când a întâlnit o formație de călușari din localitate. Recunoaște fapul că participarea la un eveniment de genul celui inițiat de AProMem este o premieră și mărturisește în fața tuturor că are o dorință: de a nu mai face caricatură pentru că ar vrea să nu mai aibă motive.

Cornel Bălosu, șeful secției de etnografie a Muzeului Olteniei din Craiova, și-aduce aminte că prima sa întâlnire cu „Osaca” s-a produs cu ceva timp în urmă când a venit la o partidă de pescuit. Pe călușarii din Osica îi cunoaște și domnia sa, dar, din păcate, nu există în patrimoniul muzeului un astfel de costum de călușari, „călușul, dansul care ne

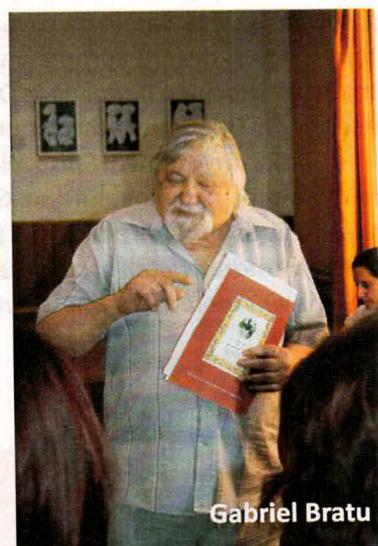
îndeamnă către divinitate și care este recunoscut internațional, aflându-se în patrimoniul UNESCO“.

Emblematic pentru această parte de lume, călușul, jocul popular născut pentru veșnicie, strânge în el deopotrivă lirismul erotic, dar și patima țăranului de câmpie izvorâtă din frământarea pământului, reușind a realiza conexiunea între timp și veșnicie. Înțelegerea acestui fenomen se realizează în mod tainic pentru toți cei implicați: privitori sau artiști, transformând prin admiratie și pasiune în ritual sacru mișcări, sunet și colorit.

Ierarhizarea, puterea de concentrare și docilitatea față de conducătorul grupului – vătaful – sunt elemente fără de care călușul nu ar fi altceva decât unul dintre alte multe jocuri populare. Rolul vătafului este esențial. El trebuie să fie liantul dintre ceilalți, să cunoască bine tainele jocului și ale sufletului omenesc, să știe când trebuie „să dea cu biciul” și când „să se poarte părintește”.

Alături de primar,
Vica Cernătoiu și Cornel Bălosu

Gabriel Bratu

Toți ceilalți sunt atenți la comenziile lui, răspund prompt și au încredere oarbă în el. Toate aceste calități le-a avut nea Ilie Drăgan, vătaful călușarilor din Osica și care ne-au folosit nouă, întregii comunități, timp de peste 70 de ani! După ce a făcut o schimbare majoră, înlocuindu-și tovarășii de joc cu o formăție de îngeri, a primit gestul final de admirăție cu ajutorul fiicei sale: costumul său de vătaf de călușari a fost donat Muzeului Olteniei!

Laurențiu Guțică, directorul Muzeului Județean Olt, „*prin intermediul căruia asociația are foarte bune relații cu arta*” – după cum spunea Ioan Paul Popescu, ne vorbește despre faptul că le cunoaște pe țesătoarele de covoare oltenești din Osica, despre exponatele de aici care se află la muzeu, dar și despre apropiata vizită a Corului Patriarhiei Române dirijat de pr. prof. Jean Lupu (maestrul a locuit o perioadă în Osica) care va susține cu cântările sale Slujba Sfintei Liturghii de la Biserica „Sf. Gheorghe” din comună.

Corul restrâns al Episcopiei Slatinei și Romanașilor, invitat la eveniment, a fost prezentat la deschiderea medalionului Ion Gh. Roșca, cu vizibilă emoție de către președintele asociației cauzată de expunerea percepției personale a sufletului celui trecut înainte de vreme la cele de sus: „*a fost un mare prieten al comunei, a plecat prematur dintre noi, dar nu trebuie să fim triste pentru că el a învins moartea, numele rămânându-i scris pe frontispiciul liceului*”.

Corul restrâns al Episcopiei Slatinei și Romanașilor

Prieten i-a fost și lui Ioan Talpoș, rectorul Universității de Vest din Timișoara, care i-a mulțumit lui Dumetelu că i-a dat puterea de a veni în Osica încercând să-și simtă prietenul pe holurile, prin laboratoarele liceului care îi poartă numele sau pe tastatura calculatoarelor donate de el.

Profesor dr. Ioan Talpoș

Cu profunde simțiri ne mărturisește: „*am fost un timp chiar pe aceeași funcție, fiind pentru mine un rector model. și eu sunt născut în același an cu el. Mi-e greu să spun despre prietenul meu că a fost. El va rămâne un patriot român, un om al faptelor, un ziditor, un creator, un om deschis. El simte că noi chiar îl iubim, că îl comemorăm, iar pomenirea sa va fi veșnică. Am realizat un comemoratio «Comemorarea unui mare barbat», scris în limba latină și voi dărui câte un exemplar Primăriei, A Pro Mem și Liceului. Să vedeți ce frumos sună în limba latină Osica de Sus!*”.

Constantin Roșca, profesor universitar doctor, vîr primar cu Ion Gh. Roșca și cu 16 ani mare decât acesta, și-l amintește încă din vremea copilăriei „*ca fiind un om plin de viață și care își iubea prinț-o puternică trăire părintii, familia, neamurile. Atunci când am lansat Monografia își aducea aminte momentele dimineții și cel al serii când cîndurile de gâște se îndreptau spre și de la lunca Oltețului.*

El a fost un om al școlii, și aşa cum spunea și Nelu Talpoș, a fost un patriot, tot ceea ce a făcut, a făcut ca un adevărat patriot. Când învățământul era la răspântie, el era cel care spunea: «Dacă eu, ca rector, gândesc să aplic principiile de reformă numai la ASE, nu am făcut nimic! În România există o rețea la nivel național, tot

învățământul economic trebuie să ne unim. Ne-am unit prin Asociația Facultăților de Economie din România asigurând intrarea învățământului în spațiul european. Trebuie să avem grija de studenții noștri, mai ales de elite. Așa că el a gândit o Olimpiadă Națională a Studenților Economiști cu opt domenii de specializare economică. La secțiunea cibernetică statistică și informatică economică, până acum o lună, premiul a purtat numele Georgescu – Roegen, iar datorită lui Nelu Talpoș va purta numele lui Nelu Roșca. În ASE mai există un Ion Roșca, ardelean. Numai ei au căzut de acord ca unul să-și mai adauge ceva numelui, iar el a vrut Ion Gh. Roșca. Asta s-a întâmplat în urmă cu 25 de ani”.

„Despre Ion Gh. Roșca eu știau mai puțin, doar din presă” recunoaște poetul Nicolae Coande, afirmând că „*este o uimire pentru mine că în domeniul economic a ajuns cineva atât de departe, cum, la fel, este o uimire și că există poeti*”. Iată franchețea și candoarea de care poate fi capabil numai un artist! Din păcate nu pot reproduce spusele poetului pentru că mi-a fost imposibil să pot să-mi iau notițe, ci doar trăirile mele, și sper să-i pot convinge să participe la toate întâlnirile ca acestea pe toți cei care au această posibilitate. A trece dincolo de imaginea pe care îl-o creezi prin prisma cuvintelor rostite de poet, a avea privilegiul studierii freamătului interior ori a impusei nepăsări, a gesticiei sau modulației vocale, reușind, astfel, să vezi omul încununat de har, constituie, cu siguranță, împlinirea unei zile care nu lasă deloc impresia că poate induce un sentiment de împlinire. Apoi, Tânjești, chiar înainte de a se fi încheiat, după o eventuală repetare a ei, cu atât mai mult cu cât „*revelarea adevărului*”, după cum spunea Petre Tuțea, încheie alocuțiunea poetului: „*poeții adevărați sunt cei care reușesc să miște granițele dinaintea lor*”. Iată cum ne-am făcut un scop din a-i urmări traectoria, cu atât mai mult cu cât știm că aici, în această lume, rămânem doar un timp căruia îi putem smulge atât de puțin!

Dar între timp și veșnicie există un spațiu atemporal la îndemâna celor care se lasă goliți de toată stricăciunea lumii în care își petrec o clipă, o viață, și în care fiorul rugăciunii clădește universuri noi, putându-i primi cu toată ființa lor pe cei plecați întru veșnicie. Astfel, despovărați de ranguri, orgolii ori dorință de mărire, putem deveni doar suflete conectate la divinitate prin slujbele de pomenire a celor adormiți.

Așa s-a încheiat această zi care și-a adus partea sa, iar noi le-am înălțat o rugă tuturor celor prezenți, vîi sau adormiți: „*Doamne, îi preamărește pe ei cu dumnezeiasca ta putere!*”.

În următorul număr, în pagină de sus, în coloana stângă: „*Înțeleptul românesc în secolul XXI*”

Cercul

Mihaela Calotă

În încercarea de descriere a sentimentelor trăite de curând, fără a sminti pe cineva, ci doar cu intenția de a transmite corect desfășurarea evenimentelor care au provocat astfel de senzații, și totodată, cu dorința de a aprinde în sufletul cititorului nevoie de introspecție, se va face oprire asupra unor episoade parcuse anterior acestor evenimente.

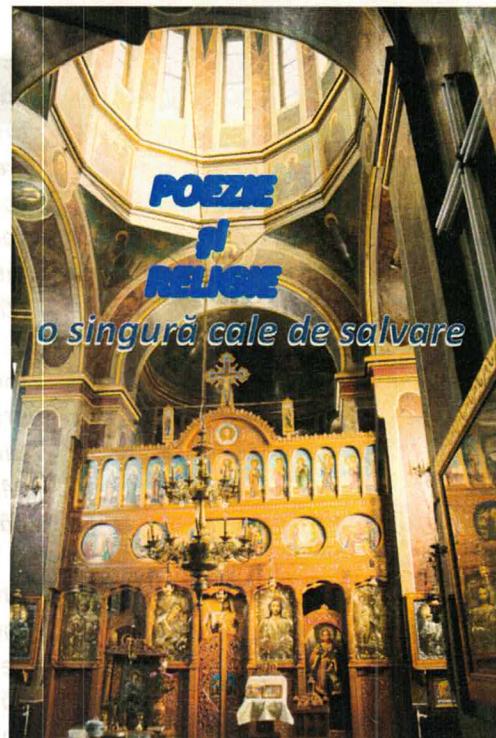
Total a început la numai 16 ani, când mintea, vrând - nevrând, e receptivă la tot ceea ce înseamnă frumusețe fizică și sufletească, iar percepția sentimentului de iubire, consecință a imaginii produse de doi frumoși protagoiști, a rămas în permanență vie. Tabloul oferit de ei, care a întrecut cu mult orice ficțiune, m-a urmărit de-atunci în permanență: el dansa cu ea, dar ea nu atingea pământul, plutea la propriu!

Câtă iubire emanau împreună!

Deloc zgârciti, Viorica și Marian Drăghici, anticipând, parcă, perpetua bogătie manifestă a sufletelor lor, chiar dacă unul o face, de ceva timp, de pe alte coordonate ale universului, au dăruit, necondiționat, din prea plinul lor celor din jur, reușind, astfel, să-i golească de răutate. A fost răutate atunci când i-am întuit privirea domnului profesor și i-am reproșat că uneori e mult prea ironic, sau doar spiritul rebel specific fiecărui adolescent? Mi-a părut rău, și acum îmi pare rău când readuc în mintea-mi privirea uimită, chiar puțin îndurerată a profesorului, care, se pare că nu și dorise nicicum să-și afișeze superioritatea, fie ea și ierarhică.

Așa a început un experiment sufletesc ce s-a încheiat abia acum când mi-am dat seama de multitudinea fenomenelor concentrice care compun viața. De altfel, chiar se spune că dacă nu te întorci în același punct din care ai plecat, adică să redevii copil, din nou pur, dar purtând cu tine bogăția sufletească dobândită în cursul vietii, ai trăit degeaba. Un astfel de fenomen a fost și intersecția pe traекторia curbilinie cu poetul Marian Drăghici. Ne-am întâlnit pentru a doua oară în biroul primarului, dar l-am regăsit pe poet distant, aproape deranjat de încercarea unui dialog pur convențional. Era firesc! Doar printr-o simplă tastare a numelui Marian Drăghici, internetul ne putea oferi (a se citi verbal și la prezent!) orice informație legată de ascensiunea sa în lumea literară. Așa l-am percepțut atunci. Se pare, însă, că n-a fost vorba de mândrie, nici măcar de rătăcire, ci, din contră, doar de o provocare lansată sufletului care s-ar fi lăsat copleșit de orgolii, obligându-l la o analiză proprie.

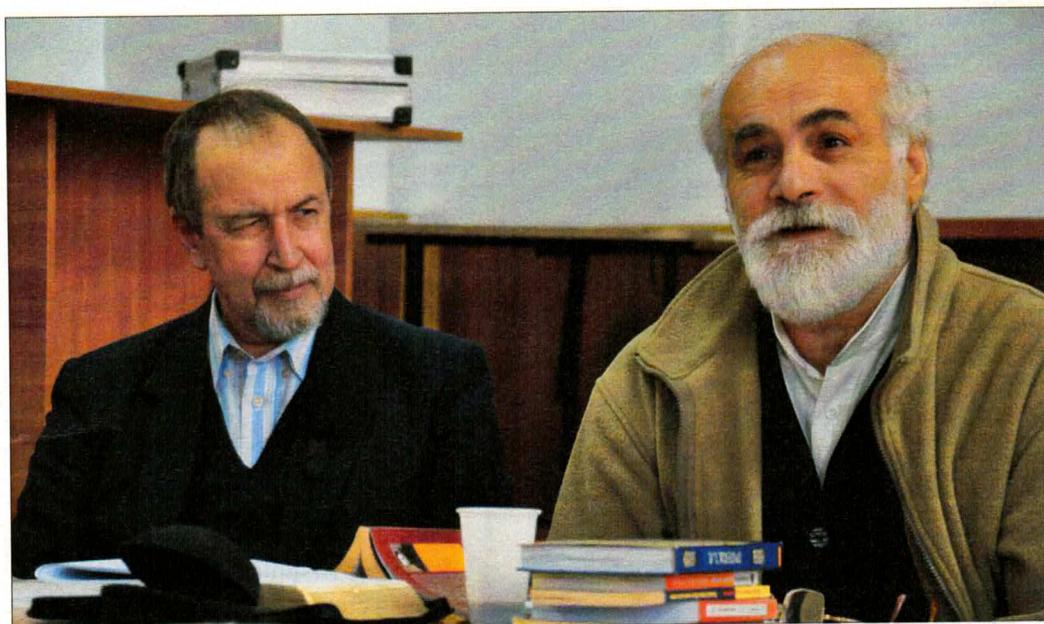
Astfel că, peste ani, atunci când deși era ziua sa, el ne-a oferit (tot el!) un cadou, un articol – autointerviu – publicat în nr. 3 al revistei „Rădăcini” primind confirmarea zestrei sale sufletești. Iată că cercul s-a închis! S-a pornit dintr-un punct în care mare majoritate a oamenilor, datorită autosufiției, nu reușesc să depășească acel gen de iubire umană, și s-a ajuns în același punct, dar știind, trăind și mărturisind de data asta, că „nu iubești pe Dumnezeu prin oameni, ci pe oameni după ce l-ai cunoscut pe Dumnezeu!”.

Aşa ni s-a înfăţişat poetul într-o după amiază de octombrie a lui 2013 aducând cu el, şi dăruindu-ne iubire, după ce l-a cunoscut pe Dumnezeu!

Copleşitor sentiment, copleşitoare senzaţie! – cu atât mai mult cu cât ochii poetului încărcaţi de tristeţe (atunci când te întorci acasă după un timp, constaţi că nimic nu stă pe loc: întâmplări, oameni dragi ori suflete plecate la cele de sus) au indus în conştiinţa auditorului - privitor o stare de părtaş durerii cauzatoare, paradoxal, deloc confuză, rezultată în urma comuniunii tuturor simţurilor.

În mod invariabil se naşte întrebarea: să fie printre noi „osicanii” vreun drept datorită căruia să ne fi fost trimis un astfel de OM, sau poate doar pentru a avea posibilitatea cântăririi propriei noastre micimi? Indiferent de răspuns, ar fi fost o impietate dacă nu s-ar fi încercat să se absoarbă prin toţi porii senzaţiile produse de mărturisirea poetului în faţa tuturor, fie că a fost vorba de părerea sa de rău că nu ştia de existenţa părintelui Arsenie Boca, „cel mai mare Sfânt al pământului românesc de la Sfântul Andrei Încoace”, pe vremea când părintele vieţuia la numai 30 de km de Bucureştiul în care locuia poetul, ori de puterea rugăciunii rostite, mai cu seamă după conştientizarea păcatului (momentul a avut loc atunci când l-a „apostrofat” pe Paul Aretzu, „dragul meu poet prieten”, pentru răspunsul dat la o întrebare ce s-a dorit incomodă) sau de harul pe care îl au toţi preoţii. N-au fost uitaţi nici Sfinţii Brâncoveni, atât de aproape de noi geografic, dar şi spiritual prin jertfa lor, ori poetul naţional, Mihai Eminescu, şi spiritul de bun creştin al acestuia, argumentând prin recitarea poeziei „Rugăciune”. Smerenia l-a împins să evite să citească vreun vers de-al său (a nu se scoate din context şi a se înțelege că atunci când o face, ar fi mai puţin cucernic!), oprindu-se doar la un Psalm al lui Paul Aretzu.

Paul Aretzu şi Marian Drăghici

Deşi tema întâlnirii cu poetul a fost „Poezie şi religie”, Marian Drăghici ne-a dezvăluit poezia din religie, atât prin senzaţiile produse în urma descoperirii sale ca trăitor al părintelui Arsenie Boca, cât şi prin interpretarea poetică a cap. 13 din Epistola întâia către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, redat mai jos tocmai pentru faptul că, deşi mulți îl ştiu, abia acum vor reuşi să îl cunoască şi sensul poetic, aşa cum s-a întâmplat şi cu noi:

„De aş grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcute-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător.

Și de aş avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aş avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

Și de aş împărți toată avuția mea și de aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește.

Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește.

Dragostea nu se poartă cu necuvînță, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul

Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.

Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăduiește, toate le rabdă.

Dragostea nu cade niciodată. Cât despre proorocii - se vor desființa; darul limbilor va înceta; știința se va sfârși;

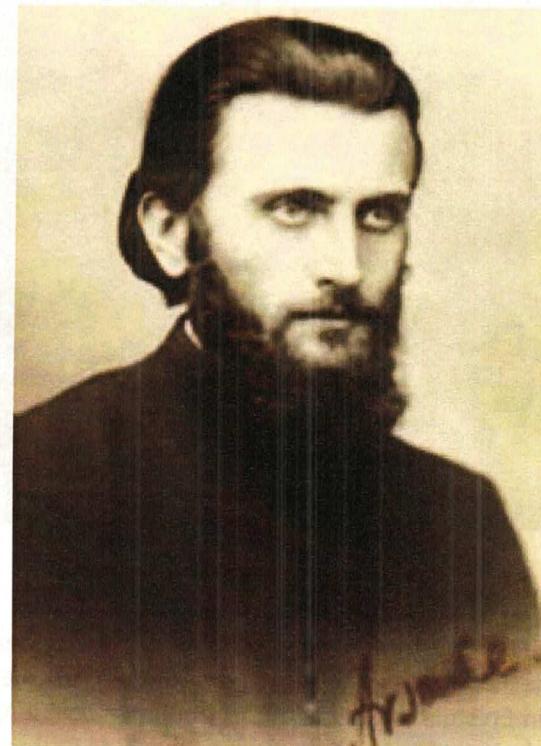
Pentru că în parte cunoaștem și în parte proorocim.

Dar când va veni ceea ce e desăvârșit, atunci ceea ce este în parte se va desființa.

Când eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil; judecam ca un copil; dar când m-am făcut bărbat, am lepădat cele ale copilului.

Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu.

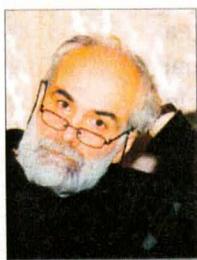
Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.”

Părintele Arsenie Boca

Nimic n-a mai rămas de spus, trebuia săvârșit doar gestul de final, care nu s-a lăsat prea mult așteptat, într-un act reflex mi-am dus mâna la frunte având senzația că mirul a plecat ușor la vale!

Poetul avusea dreptate,
Părintele Arsenie Boca
fusese cu noi!

Memoria locului. Sentimentul Titel

Marian Drăghici

Textul de față reproduce câteva fragmente, revăzute și adăugite, dintr-un interviu realizat de Alexandra Maghiar, pentru *Glasul Maramureșului*, Baia Mare, 2009, urmate de un *Postscriptum* redactat acum, pentru „R”. Din motive de autenticitate, includ și prezentarea, chapeau-ul cum se spune, chiar dacă o fac cu inima strânsă. Mă explic: contra etichetei „mare poet”, care mi se pune aiurea – e drept, din ce în ce mai rar – am scris în urmă cu niște ani, și nu din falsă modestie, un articol în revista sibiană *Euphorion*. Gest ce li s-a părut multora sinucigaș, o nebunie. Parcă-l aud pe Paul Vinicius, un foarte apreciat poet de azi: „Toți vor să fie mari, numai acesta de la Osica s-a găsit să facă nazuri.” Mari poeți, spun eu, sunt Homer, Shakespeare, Eminescu, și încă vreo câțiva. Mie îmi ajunge dacă sunt poet, nu „mare”, ci „adevărat”. Fiindcă „adevărat” e uneori mai mult, mai valoros, decât „mare”. Virgil Mazilescu e considerat mai valoros decât Adrian Păunescu, chiar dacă despre al doilea se spune că e „mare”, iar despre primul că e doar ....„admirabil”. Nu am avut prilejul să-i descriu această „filozofie” Andrei Maghiar, pe care nu o cunosc personal. Când m-am trezit în fața prezentării de mai jos, citind interviul pe net – faptul era împlinit. Nu știu cât sună de veridic, dar asta e. Jurnalista abuzează de astfel de exagerări, spre a da impresia de „eveniment”, de „senzațional”. Noi între noi să nu ne îmbătăm cu apă rece!

Meritul întrebărilor, și motivul pentru care transcriu aici răspunsurile, este că se referă la o temă pe care nu mi-a propus-o nimeni atât de deschis: copilăria și ecourile ei în scris. Față de interviul original, aici am dezvoltat, am nuanțat, am (puțin) glosat. Sper să fi meritat. și încă ceva: colocvialitatea tinerei (presupun) jurnaliste, directețea abordării ei, mărturisesc că m-au șocat. Dar, aşa vorbesc jurnaliștii azi, aşa e cool...

În fine, să intrăm în subiect.

Marian Drăghici s-a născut la 25 februarie 1953 în localitatea Osica de Sus, județul Olt. Este un cunoscut poet și jurnalist, membru al Uniunii Scriitorilor din România, redactor-șef adjunct la revista Viața Românească. În continuarea acestui interviu veți afla ce înseamnă și ce reprezintă prietenia pentru un mare poet. Cum o vede și în același timp cum o simte. (A.M.)

- Ce înseamnă pentru tine prietenia ?

Prietenia nu e cumva chestiunea aceea – idealistă, spun unii – în numele căreia îți dai și viața pentru prietenul tău? Am identificat destul de recent în aceste cuvinte unul dintre îndemnurile lui Iisus, cred că printre cele mai puțin următe de noi, oamenii, în viața reală. Copil de țară, cred că binecrescut, practicam instinctiv acest sentiment, până la sacrificiu de sine, încă din anii cei mai năuci. Să vedeți cum. Prietenul meu, coleg de clasă, Titel Săftoiu, un pișpirică tare isteș, locuia, într-o familie de nevoiași, la ultima casă din marginea satului. Prin clasa a V-a, a VI-a, partjal și a VII-a, ca să ajung la „școala din vale”, din Vlădulești în Osica, mai ales iarna, plecam de-acasă cu noaptea-n cap, pe întuneric. Aș fi putut merge șnur, direct, casa alor mei având acces în linie aproape dreaptă spre vatra satului, unde se afla școala. Astfel, aș fi câștigat timp, cât să fiu la 8 dimineață în clasă. Ei bine, nu. De regulă, mă abăteam juma' de kilometru pe la casa lui Titel al lui Țigli, îl strigam, aşteptam să se dezmeticeasă, să se îmbrace, și abia pe urmă porneam căinel, în tovarăsie neabătută, eu negru-țigan, slab și deșirat, el mititel și blonziu, mai degrabă famelic, Pat și

Patashon, vreo patru km dus-întors cu ghiozdanele-n spate. Acele câteva minute cât Titel își trăgea hainele pe el, mi se păreau, aşteptându-l, mai ales iarna, halucinante, de coşmar. Uneori mai aşteptam pe-afară, pe prispa casei, în întunericul rece, morțiu, dinaintea spargerii zorilor. Cum în prispa deschisă era frig și urât, strigat de careva dinăuntru, cedam și, vai de mine, intram în camera-dormitor neaerisită decuseara, unde înghițeam de voie-de nevoie, până la asfixie, miasmele unei încăperi în care dormeau 3 copii și părintii, niște oameni sleiți de oboselă și griji. Să intre din aerul tare al iernii, de-afară, brusc, într-o cameră gemând de flatulență, să-ți și respirația până simți că-ți pierzi dintr-o clipă în alta cunoștință, numai ca să pornești cu Titel Săftoiu la drum spre școală – iată, asta e pentru mine prietenia.

Câteva precizări se impun: cu tot ocolul și întârzierea, nu ștui cum se făcea dar ajungeam la școală la primul clopoțel. De foarte puține ori am întârziat. Apoi, mama era la curent cu isprava mea ocolitoare, o aproba și cucerită, și nedumerită. Pe mine mărturisesc că m-a contrariat atitudinea ei, lipsa de interdicție. Abia acum, Tânăr, la bătrânețe, am înțeles-o.

- Povestește-mi o amintire cu prietenii din copilărie din care ai extras mai Tânăr emoție literară în creația ta?

- Am avut prieteni fabuloși în copilărie, fiecare cu povestea, cu ampenta sa. Prin grația lui Dumnezeu, dar și prin farmecul baștinii și cumsecădenia părintilor, nu sunt dintre acei ce și-au gătat copilăria la șapte, la nouă sau la patruzeci de ani. Har Domnului, nu mi-am gătat-o nici acum, la o sută. Așa că unele amintiri țin de copilăria recentă, altele, cum e cea legată de Titel Săftoiu, de copilăria profundă. Nu ștui cum se face, dar e întâia oară – și vă mulțumesc pentru întrebare – când vorbesc despre acel prieten chinuit, demn în felul său, și parcă o fac cumva apăsat de un anume complex de tulbure vinovătie. Eu, copil și adolescent, am avut cam de toate din cele strict necesare, el nu avea mai nimic. Abia scriind îmi dau seama, nu fără cutremur, că nu l-am văzut niciodată pe Titel mâncând, bând un ceai, înainte de-a pleca dimineața la școală, nici luându-și la el vreo felie de pâine, un fruct, ceva; n-aș vrea să greșesc, dar nu țin minte să-l fi văzut... Se îmbrăca în transă, albit de somn, își apuca la repezelă ghiozdanul pregătit de seara, și haide, tuleo!, în gerul iernii, voinicește, la drum. Ce mă atragea la el, e un mister. Fie că vara dădusem iama prin grădini, după cireșe, fie că acum iarna, ne trăgeam, la 7 dimineață, în câteva tururi scurte, cu patine improvizate, pe o mică balta înghețată lângă calea ferată, zisă „La Pârva” – ei bine, în tot ce făcea Titel al meu vădea un suflet determinat, pur, net, nu ștui cum să-l descriu: ca de înger exterminator, înnăsprit precoce. Pe atunci, habar nu aveam că Titel e în germană „titlu” și că la viața mea voi trăi din Titel, după Titel, după Titel, citind și scriind titluri. Presupun că eram prieten cu Titel, îl căutam, și fiindcă avea casa la marginea satului, aproape de pădure: asta însemna o atracție pentru mine irezistibilă! Pădurea mă fascina, eram în pădure mai tot timpul, de la primii ghocei aduși pentru Doamna Nițu – Maricica Nițu, învățătoarea noastră –, până toamna Tânărului, când se porneau ploile. Uneori, chiar și iarna, pe zăpadă. Cu Titel am cules și am făcut chite (legături) din ghocei, toporași, viorele și cocărăi, cu Titel am adunat ciuperci că nu mai aveam în ce să le punem, și-atunci – am făcut-o de câteva ori – dezbrăcam nădragii, îi legam la capetele cracilor și-i burdușeam. Bucuria luminoasă, ironic-amuzată a Lisandrei, mama mea, când ajungeam acasă, cu nădragii pe umeri: adusesem ciuperci să împartă la toată lumea din vecini. Pădurea Bercica prin care și acum, când apuc, hălăduiesc nesmintit cu Maria și cătea Florica, pe atunci colcăia de șerpi primăvara. Titel, primul, îi urmărea prin tufișuri, scormonea după ei pe sub straturi de frunze uscate, le scurma cu nuiua galeriile, îi scotea la lumină, și una-două, cu bățul de sănger, jap-jap, fără milă și silă, îi termina. De-aia, i-am zis înger exterminator...

În vara lui 68, imediat după intrarea rușilor în Praga, copilăria lui Titel Săftoiu s-a terminat. Brusc, ca

tăiată la rădacină cu toporul. Nu, nu din vina rușilor. A clasei noastre muncitoare, nici atât. După a opta, eu am trecut la liceu, am continuat să copilăresc, cum ar veni, pe o treaptă superioară, i-am cunoscut ca profesori pe Ion Cănăvoiu, pe Angela și Ovidiu Dina, și prin ei, literatura adevărată, poezia și proza mare a lumii. Pe Titel, ai lui l-au dat la profesionala Electroputere din Craiova, secția tratamentisti. Unde se repartizau băieții nimănuți, de la țară, fără pile. La sacrificiu. Toxicitate maximă! De-aici, cu Titel Săftoiu nu ne-am mai făcut vacanțele împreună – fiindcă el n-a mai avut niciodată vacanță. În doi-trei ani, poate mai mult, nu sunt sigur, i-au căzut dinții și părul. Arăta, spre 18-20 ani, mi se pare, ca mine acum, la o sută. L-am mai întâlnit, în jumătate de secol, de câteva ori, întâmplător, și-atunci pe fugă. Fizic, în timp, se mai îndreptase. Dar despre suflet, despre șanse în viață – ce să ne fi spus? Ne vom spune poate într-o zi.

Post scriptum. Nu există un personaj Titel în scrisul meu, fiindcă nu scriu proză; dar există, și încă foarte puternic, un sentiment Titel, atunci când schițez, să spunem, o stare poetică doldora de nu știu ce frustrare, nedreptate, suferință, spirit de jertfă; în două cuvinte: *starea christică*. Pentru mine, Titel Săftoiu, făcut ucenic tratamentist la 14 ani, fără ca el să aibă alternativă, să crăcnească, să fie prevenit, este însuși mielul lui Dumnezeu dus la tăiere. Este – ar spune cei ce citesc și au credință – Iisus Hristos în ipostază inocent-umană, adolescentină, pur osocenească.

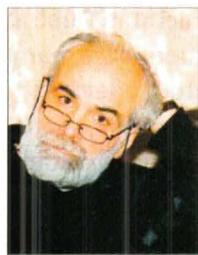
Acest *sentiment Titel* constituie tot ceea ce dă substanță și sens oricarei pagini literare, oricarei adevărate poezii. Oricărei Arte. Știu, mi se va spune, pe bună dreptate, că mulți adolescenți de azi le-ar sta mai bine în uzină, la șaibă etc., decât în discotecă sau în bar. Este o realitate, că lucrurile nu stau bine. Totuși, pentru mine, și nu numai, dincolo de orice ideologie și convingeri politice, *sentimentul Titel* subântinde și descrie orice Tânăr dez/abuzat de sistem – indiferent de timp și loc, indiferent de sistem, și indiferent de forma de dez/abuzare. Dau un exemplu și închei: un Tânăr medic după 10 (zece) ani de pregătire asiduă, facultate plus rezidențiat, e primit în sistem cu un salariu de aprox. 800 lei. Un profesor la fel. Etc., etc. Ei bine, fiecare dintre abuzații acestia trăiește, pe pielea proprie, de o manieră personală, *sentimentul Titel* – bineînțeles fără să-l fi cunoscut pe Titel. Ba, de multe ori, nici pe Iisus Hristos.

Pe primul, l-am cunoscut eu, cu sentimentul lui cu tot, și depun mărturie că e adevărat.

Prin el, prin Titel, am început să-L pregust în timp și pe Hristos, deși nu știam că după Hristos strig, când strigam atunci, la 12-13 ani – „Titele!”, „Titele!” – iarna, cu noaptea-n cap, la poarta lu’ Tigli.

Iar mama consumțise. Fiindcă știa. Intuia.

Poemul sfielii

Marian Drăghici

de unde va sări iepurele acestui poem?

câmpul e gol ca în palmă

ploile încă nu au căzut

nu se vede nicăieri vreun tufiş, fie şi desfrunzit.

omul e gol

cineva (abia) l-a zărit.

pune-ţi pe umeri o haină şi haide

vino la toamnă să strângem via/

viaţa pe deal.

acolo ne trage pe noi tare aşa

(fie, cea a limbii s-a rupt).

nimic sentimental existenţa continuă

totuşi doamna aceea, nu ştiu cum îi ziceai

este întotdeauna singură?

m-aş duce uneori pe la dânsa, mai ales iarna

dar este într-adevăr singură?

cred că tot mai greu îi vine

să-şi împletească fără nimeni, albe, cosițele.

ale naibii cosițe, ascund ele ceva.

iepurele acestui poem ?

umbra-iepurelui ?

ştii, planta aceea ca un brăduț

verde-verde

da, da

planta aceea care nu-i bună la nimic

chiar dacă uneori, copil

am adus-o în casă.

fiindcă era verde. şi răcoroasă.

şi ascundea ceva.

La bâlci, sau memoria ca o tiribombă

Ana Claudia Pîrvu

N- am știut niciodată cum să definesc bâlciul copilăriei mele. Sec, ca o definiție din dicționar sau nefiresc, la două click-uri distanță de wikipedia.

Cred că, de fapt, bâlciul copilăriei mele nu se definește. Se simte, se respiră, se trăiește. Intens și halucinant, molipsitor și plin de voie bună. Un amestec ciudat de negustorie, circ și tradiții populare, de iarmaroc într-o piață medievală care își strigă asurzitor pofta de viață.

Cum ai putea să cuprinzi într-o definiție șuieratul din păsările de lut ars sau gestul nebun al femeii care înghițea săbii.

Bâlciul copilăriei mele era o roată a norocului, cu premiul cel mare – un inel de tinichea cu piatră roșie sau surâsul timid al unei statuete de ghips.

Dar poate cel mai aiuritor se desprind din vârtejul memoriei hipnoticele tiribombe ca niște derviși zburători ce-și lansau în aer scaunele cu lanțuri în timp ce motociclistul se îndrepta spre „zidul morții”.

De după hamuri de cai, străchini și butoaie pentru vin răsarea un Hopa- Mitică, ținând în mână o mingiuță din hârtie creponată umplută cu rumeguș. Trompete isterice, baloane colorate și papagali apatici ce-țigheau viitorul într-un bilețel dintr-o cutie magică de lemn.

Bâlciul copilăriei mele era un atelier improvizat pentru zâmbete strâmbate în poze la minut sau cortul vrăjitoarei cu șiraguri de mărgelă de sticlă colorată.

Era o lume zgomotoasă între două spectacole de prestidigitărie, cu un pahar de bragă și covrigi cu susan. Un amestec insolit de arome de halviță și salbe colorate de turtă dulce, pepeni rubiconzi și efemere rotocoale de vată de zahăr.

O atmosferă de medină descătușată, pitorească, explodând în culori tipătoare, muzici asurzitoare, nori de praf și labirinturi de fum gros din grătare sfârâinde.

De pe ulițele copilăriei mele se scurgeau în valuri de veselie caravane și căruțe trase de cai împodobiți cu panglici colorate și zurgălăi. O dezlănțuire de energie ca de sfârșit de lume.

Și totuși, cum să definesc bâlciul copilăriei mele?

Poate o pată de culoare care stă aprinsă ca un led pe fundalul încețoșat al memoriei mele afective.

Flashback

Nicolae Drăghici

Bâlciul nostru drag,
de Obrejenie,
când mă tundeata tata franțuzește
și mă îmbrăca din cap până-n picioare,
adică de la pălăria verde, de pădurar, până la sandalele romane,
e frate cu prima mea poză de copil rebel,
prins cu arcanul și adus în fața aparatului,
încredințat, parcă, de-atunci
că singurul lucru serios în viață
e retina proprietății constiințe;
o poză de la sfârșitul clasei a patra,
când, nemulțumit, refuzam premiul al doilea
pe scena de la Ceame, în fața zecilor de osicenii uluiți,
așezați turcește pe iarbă, în zoroclii albe,
și a domnului învățător Costică Raicea,
indignat și lăsat, pe moment, fără cuvânt,
împăcarea noastră, nesăvârșită în viață aceasta,
rămânând ca un rest pentru cea de apoi.

Bâlciul nostru drag,
de la mijlocul verii,
e frate cu prima misivă a surorii mele
mințindu-mă frumos despre o ediție specială,
cu șapte tiribombe mari,
și aducându-mă imediat acasă
într-un an când eram gata
să dau regatul nostru pe măgarii capitalei.

Bâlciul nostru drag,
din 6 august,
e frate cu mama, cu sora mea și cu mine,
așteptând, în fiecare an preț de o oră, gătiți de plecare,
ca tata să-și dreagă la fix, cu foarfeca, în oglinda rotundă agățată în gard,
sprâncenele lui împreunate ca ale lui Negru-Vodă,
când îi tuna și-i fulgera – după cum spunea mereu, la nervi, mama.

Bâlciul nostru drag,
de Obrejenie,
e frate cu puiul frift acasă, pe grătar,
și mâncat, în patru, încă fierbinte, pe Măgurice –
o lecție despre cât de simplu e să fii fericit...

6 august 1965. Cu sora mea, supărat,
în bâlci, prima oară la fotograf.
(arhiva fam. Drăghici)

Scrisoare

Nicolae Drăghici

Prietene plecat la oraș, satul tău e pe moarte.

Căci aici nimic n-a mai păstrat rânduiala știută:

fiecare aşchie a sărit mereu

tot mai departe

de trunchiul îmbătrânit al tatălui; albul ninsorii care altădată

ni se scurgea în suflet, de la sine,

e înnegrit acum

de fumul și de sarea orașelor,

astfel încât locul cuvântului

nu mai e ținut de zăpada făpturii,

cum se-ntâmpla la noi de o mie de ani;

în pădure se pun mari premii pe capetele privighetorilor

și cărările-i dulci sunt linșate cu alei de asfalt către fabrica nouă, iar lupii satului, pe care

amândoi, în copilărie,

îi goniserăm până dincolo de ninsori, stau acum aliniați la lizieră cu puștile la ochi

și așteaptă.

Prietene plecat la oraș,

satul tău e pe moarte;

dacă te întorci repede

poate îi mai apuci ultimele cuvinte.

Tineri creatori la Vladu Nica din Osica

Meandrele trăirilor necuprinse

Prof. Cornelia Popa

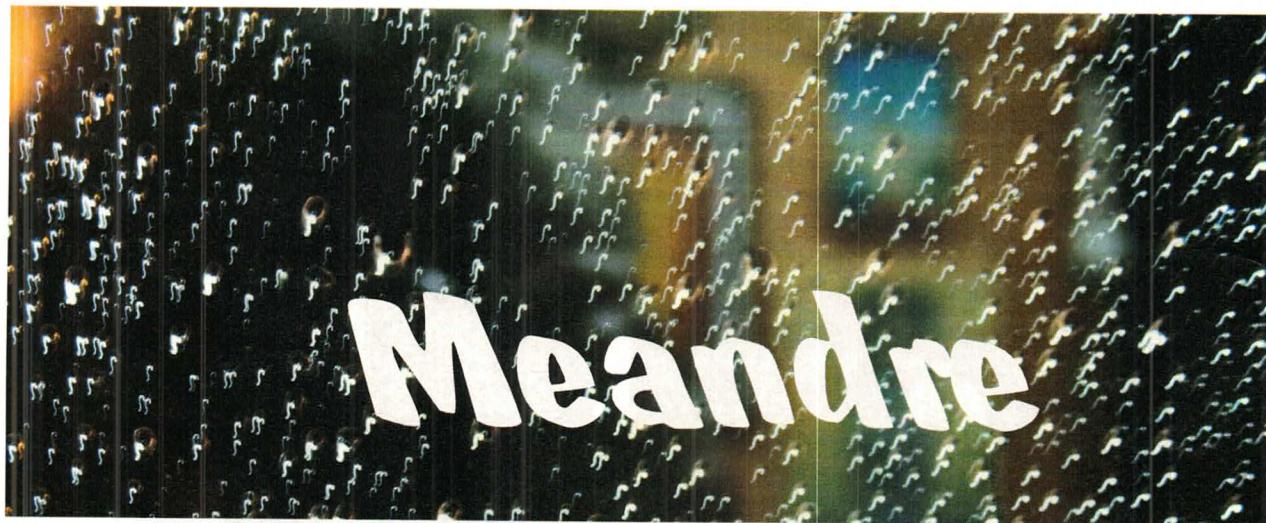
Atelierele de creație literară MEANDRE au avut ca principală dorință să desăvârșească educația culturală, să cultive gustul estetic, să descopere talentul creator, fără a emite pretenția de „a fabrica” scriitori.

Am pândit însă, fiecare țâșnire a cuvântului bine ales, am detectat modurile originale de a observa lumea... Am încurajat deschiderea largă a sufletelor prin lectură, pentru a putea primi în ele, de pretutindeni, iubirea, grijile, temerile și speranțele, suferințele și bucuriile vieții lor și a altora. Abia după aceea, junii creatori au fost îndemnați să le scrie, să-i facă pe ceilalți să le vadă prin ochii lor.

Și astfel, am descoperit în spatele unor firi aparent timide și puțin comunicative, adevărate energii latente, magme de sensibilitate, mocniri de trăiri necuprinse. Cu migală și speranță, am propăvădut echilibrul armonios al scrisului, al ideilor, al trăirilor, gustând împreună cu ei bucuria eliberării de sub povara gândului nerostit.

MEANDRE a fost încă una dintre experiențele care m-au făcut mai conștientă că în mâinile noastre, ale dascălilor, stau destinele lor, că de noi depinde, într-o foarte mare masură, dacă vor reuși sau vor eșua în viață, că scoțând la iveală acele energii latente, pot fi o binecuvântare pentru lume.

Destinele lor devin prelungiri ale ființei noastre, întregindu-ne...

Cine e Timpul?

Ştefania Săftoiu

N-am timp nici să respir. Clipele mă sufocă, minutele mă amețesc și orele fac un zgomot infernal. Ce chinuitor e să-ți pui viața în mâinile Timpului, neștiind că acesta o va mânuia cu atâta nepricepere. Ar trebui să dea socoteală pentru ceea ce face, dar bineînțeles, e imposibil.

- Să fie oare imposibil? Sunt atât de obosită înățat încep să aud că cineva îmi vorbește. Să fie oare timpul?

- În persoană. Sunt timpul, mereu de vină pentru eșecurile voastre, mereu criticat, blamat de toți și respectat de niciunul. Cu toate acestea încerc să vă fac viață cât mai lungă, să vă creez amintiri plăcute din trecut, vă învăț să trăiți clipa, dar voi nu știți să mă prețuiți.

- De-ar fi adevărat ce spui! Dar sunt convinsă că nu e. Dacă ai fi atât de bun cu noi ne-ai lăsa să te întoarcem măcar o clipă din drumul tău și să ne corectăm trecutul.

- Să vă întoarceți în trecut este ușor. Amintirile sunt dovada că aveți un „a fost odată”. De vă lăsa să mă mânuiați după bunul plac ar fi o... „pierdere de timp” pentru că odată ajunși în trecut sau viitor atunci dispărea, căci locul vostru e în prezent. Acel prezent de azi, de mâine, de peste zece ani..., acea clipă de acum care peste două minute va deveni atunci.

- Tot nu înțeleg de ce te scurgi așa repede atunci când avem nevoie de tine și de ce stai în loc atunci când ar trebui să treci?

- Eu sunt constant, doar că fiecare mă percep altfel. Sunt nemărginit, dar niciodată nu am suficiente secunde să vă ofer pentru a vă mulțumi pe deplin. Sunt cel ce trebuie să le rezolve pe toate și cel ce dă uitării dezamăgiri, regrete... și uite cum trec, fără să-mi dau seama, observând că până și eu sunt o surpriză pentru mine.

Sunt Timpul, cel ce a născut graba, așteptarea, cel ce se plimbă nestingherit prin viață și-si pună amprentă pe fiecare gând ce vă trece prin minte.

Umbre adumbrite

Ştefania Mihai

În plânsul meu am acuzat cerul de neputință, am acuzat de orbire ochii de stele cu care mă privit dar nu mă văzut. Am urlat că Iadul și Raiul sunt doar niște umbre umbrite de noi, dar în clipa următoare m-am cutremurat! Dar dacă suferința mea și fericirea mea sunt doar celelalte fețe ale umbrelor?

Atunci, am înțeles că deși nu ești lângă mine, ești cu mine. și am simțit că mă privești cu ochii tăi mari cât tot cerul. Am înțeles că ai plâns când am plâns eu. Că din umbrele acelea adumbrite au curs lacrimi și din lacrimi au crescut îngerii și din ei tot atâtea lumini.

Pentru că nu există umbră fără o rază de lumina!

Un colț de natură, un colț de suflet...

Alexandra Dăănănu

O zi obișnuită de toamnă... în care o simplă plimbare pe străzile pustii ale satului m-au prins sub vraja tonurilor calde de galben-maroniu ale coroanelor copacilor care mai de care mai bătrâni și mai semeți.

Mă încercă un suav sentiment de melancolie, știind că pe acea străduță nu mă aflu decât eu, o umbrelă și vântul rece ce suflă cu putere printre trunchiurile negre ale copacilor și împrăștie frunzele fără oprire.

Copaci sunt așezați precum niște soldați ce-și unesc brațele de o parte și de alta a drumului. Atmosfera ușor mohorâtă și întunecată completează perfect decorul unei zile specifice lui septembrie, în care stropii de ploaie și adierile de vânt preschimbă drumul frunzelor uscate ce cad haotic din copaci.

Printre nuanțele de ruginiu care îmbracă dealul ce se zărește în depărtare se văd coșurile încă nefumegânde ale caselor, câteva care cu struguri, pe care furtuna le grăbea să ajungă acasă, iar miroslul de struguri parcă mă îmbată.

Însă odată ce furtuna își oprește răzbunarea, iar vântul se domolește, natura împietreste, iar peisajul pare un tablou reușit de toamnă surprins de un pictor îndrăgostit de anotimpul jocului de culoare, al luminilor și umbrelor, toamna.

Întrebări fără răspuns

Ştefania Săftoiu

Mă simt ca o umbră ce trece prin fața celor ce ma poartă cu ei peste tot, dar nu mă observă niciodată. Sunt condamnată la o singură viață, limitată de un cer plin de vise deșarte și un pământ presărat cu iluzii false. Încerc să descopăr toate misterele vieții, cu toate că eu sunt un mister uluit. Ce complicată e viața, chiar dacă în aparență e atât de simplă!

Când vezi pentru prima dată razele orbitoare de lumină te întrebă unde ești, dar nu te obosești să cauți un răspuns. Te lași în voia sortii, gândid că „aşa a fost să fie”. Începi să descoperi ce e viața și ce-ți oferă ea. Te bucuri și savurezi fiecare clipă de fericire și încerci să depășești orice moment de cumpăna, cu speranța că în curând vei fi atât de fericit încât toate lacrimile ce ți-au ars obrazul vor seca sub soarele dogoritor al sortii.

Dar acea euforie întârzie să vină, căci până și-n cele mai frumoase clipe din viața ta simți că nu poți fi pe deplin mulțumit. Însă credința că vei deține fericirea absolută moare odată cu ultimul tău suflu. Sau poate nu. Să existe oare fericire dincolo de moarte? Mă întreb mereu dacă moartea e un portal spre o altă lume, dar de fiecare dată găsesc alt răspuns.

Au în jurul meu că ea e o consecință a vieții, că omul e răsplătit, astfel, pentru modul în care și-a croit viața, că dincolo de moarte există două lumi, pentru oamenii buni și oamenii răi.

Gândurile nu-mi dau pace. Cugetările mele se îndreaptă spre ipoteze noi, poate prea profunde ca să le înțeleg, dar totuși atât de clare.

De-a lungul vremii, oamenii au visat la tinerețea fără bătrânete, la viața fără de moarte și anticipând chemarea surdo-muta a morții s-au temut de sfârșit. Astfel, ne croim o viață nouă, dincolo de pieire doar pentru a avea senzația că suntem nemuritori.

Pășesc în viață și trec prin ea, punându-mi tot felul de întrebări fără răspuns, căutând fericirea, împlinirea sufletească, dar fără să observ că singura întă clară pe care o avem este împlinirea Marelui Vis, singura certitudine a existenței noastre.

Eminescu

Andreea Mușat

La steaua care-a răsărit
 Din nor de timp și de istorii
 Îngenunchez timid, smerit...
 Ca mine... mai toți cititorii
 Pe aripile versului măiastru
 Ne porții pe cai de vrajă și mister
 Tu ești Luceafărul, ești astrul
 Mereu romantic, al rimei cavaler
 Când versu-ți picură izvor
 De vis și tainice dorințe
 Ne alină sufletul de dor,
 Și inima de grele suferințe
 Și luminează nopțile tăcute,
 Străjerul plopilor fără de soț,
 Ești îngerul iubirilor pierdute
 Și umbra teiului...!

Iubirea

Raluca Buzna

Iubirea... singurul cuvânt pentru care definițiile nu-și au rostul.
 Iubirea... iubirea este însăși viața. Ea face parte din ființa noastră.
 Iubirea nu se caută, nu se cere, pur și simplu se simte, se trăiește, te bucuri de ea în fiecare moment. E mereu acolo, în interiorul tău, chiar și în momentele în care tinzi să crezi că ea nu mai există, doar că... uneori nu mai știm cum să o scoatem la iveală. A nega acest sentiment este ca și cum ți-ai nega propria existență. Iubirea ne întregește, ne unește sufletele. E acel ceva care te face să zâmbești și care uneori îți fură o lacrimă, două, trei. Fiecare are propriul său mod de a iubi într-o infinitate de feluri.

Prima donație

Aurelia Surdu

Boli și boli se împleteșc și se-ntrătăie.

Și eu și voi trăim aceeași vâlvătaie.

Cu câtă foamete acoperă Pământul!

Am vrea să-i ajutăm, poate cu gândul...

E spital plin de nebuni și nebune,

Și doar poeții vor o ficțiune.

Buze de lună, ochi de creion,

Picioare cu cărje, mâini de-avion.

Azvărle cu țiglă iar alții cu stele,

Deosebim aventura când intră-n tunele.

Stau răstigniți în iarba de-acasă,

Orice am spune noi, lor nu le pasă.

O, hai, dulce trup ce respiri în mormânt,

Ieși de priveste ce chin pe Pământ!

Cum vălul e scurt și necunoscut

Au crezut în minciuni – e mult mai plăcut.

S-au molipsit toți și-acum ca o haită,

Pășesc, se rotesc, șușotesc laolaltă.

Sub un botez boreal, acceptă buchete,

Aici și acum, jurăminte stridente.

Dar cand refuză doza de sânge,

Căutăm donatori ca să le alunge

Tot ce au pe suflet, să plângă!

Să începă din nou bătălia pe stâncă!

Încep să donez o duioasă lumină,

Infuzii de stele în noaptea senină.

Îi salvez pe nebunii din această poveste.

Sunt martorul lor. Ei pot să v-atestă.

Mintea mea pierde iar mâna îl strânge.

Și... devin poet, donator de sânge,

Într-un spital de bolnave cuvinte.

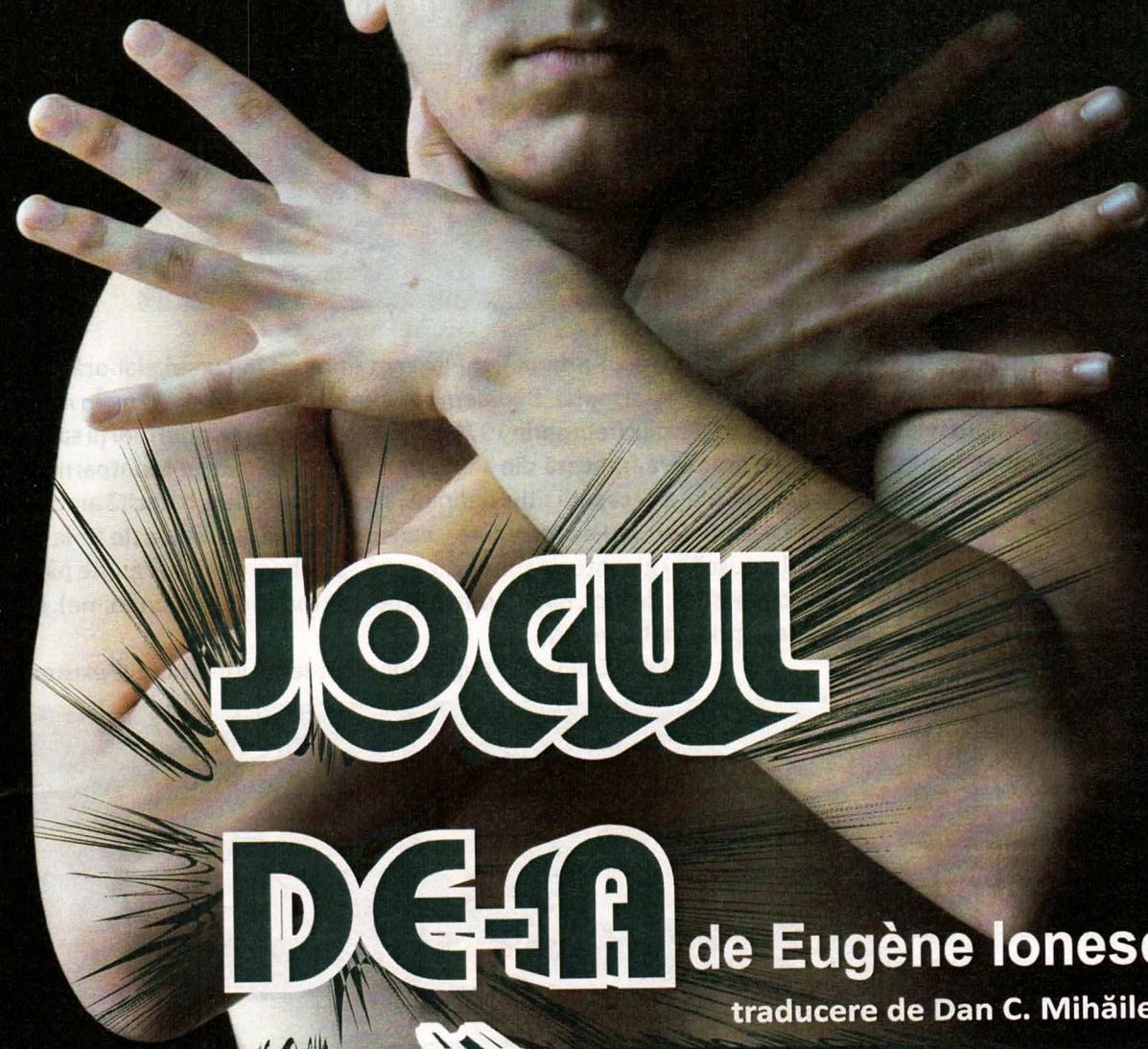
Astfel dau sens vieții și mie...

Seara pentru minte, inimă și literatură la VLADU NICĂ din Osica

Societatea
Culturală
„Eugen Ionescu”

Proiect cultural finanțat
de Administrația Fondului
Cultural Național

JOCUL DE-FA de Eugène Ionesco

traducere de Dan C. Mihăilescu

MĂCELUL

Spectacol realizat cu elevii Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca”,
îndrumați regizoral de Mihai Lungeanu

„Teribile și grandioase sunt revelațiile artei. Dar cum să citim operele literare și poetice, cum să contemplăm catedralele, cum să privim o operă picturală, cum să ascultăm muzica? Arta este totul. Arta nu e nimic dacă nu ne angajăm profund în contemplarea ei. Dacă o capodoperă nu vă face să uitați de voi însivă înseamnă că n-ați privit-o, n-ați înțeles-o, n-ați lăsat-o să vă vorbească. Perceperea operei de artă este o luptă, o suferință. Cu ea, totul trebuie repus sub semnul întrebării.”

(Eugen Ionescu, Sub semnul întrebării)

„Titlul acestei «farse macabre» a trecut prin mai multe metamofoze în cursul elaborării ei, în a doua jumătate a anilor 1960: La Catastrophe, L’Epidemie și altele cu sugestii similare. În montarea de la Dusseldorf a lui Karl Heinz Stroux (februarie 1970), piesa se intitula Triumful morții sau Marea Comedie a masacrului. La premiera franceză din septembrie 1970, la teatrul Montparnasse din Paris, în regia lui Jorge Lavelli, piesa își capătă titlul definitiv, și cel mai potrivit, datorită ambiguității cu implicații metaforice a expresiei „jeu de massacre”, care desemnează acel joc de tir la bâlcii în care trăgătorul, folosind o pușcă cu gloanțe de sunet, încearcă să doboare cât mai multe păpuși cu resort. (...) personajele piesei sunt, de fapt, păpuși umane (de cele mai multe ori anonime), luate la întâi de Moarte, personajul principal, invizibil(...).”

(Matei Călinescu, Eugen Ionesco: teme identitare și existențiale)

„Politica, organizarea socială fac parte dintre grijile noastre și ne fac să uităm singura problemă autentică, aceea a semnificației existenței noastre. Semnificația existenței noastre este că trăim în uimire și că suntem făcuți pentru moarte.”

(Eugen Ionescu)

Jocul de-a măcelul

**de Eugene Ionesco
scenariu alcătuit de Mihai Lungceanu**

(Piața din centrul unui oraș, nici modern, nici vechi. Scena ar trebui să fie plină de lume. Oamenii se plimbă în tăcere. Nu sînt nici veseli, nici trăși. Și-au făcut sau își fac cumpărături. Totul este foarte viu colorat. Se aud clopote. Dacă nu există destui figuranți, ei pot fi înlocuiți cu păpuși (manechine) sau marionete, însuflarește sau nu, adică în mișcare sau fixe, construite sau numai pictate. Printre ele, se plimbă permanent în tăcere un personaj pe care nimeni nu îl ia în seamă: un insimbrăcat în negru, înalt, cu o glugă de călugăr trasă pe față. Patru femei stănd la o masă: una coase, alta gătește, alta citește ziarul, alta se machiază.)

Distribuție:

1,2,3,4

Saca Diana, Grigore Carmen, Boangiu Diana, Predica Georgiana

A, B, C

Draghici Cristi, Sima Marius, Calderaru Ionut

5,6,7,8

Piinicica Patricia, Raicea Stefania, Fugaru Crina, Sisiala Dana

Functionarul - Sima Marius

Stapanul - Sima Marius

Oratorii - Piinicica Patricia, Saca Diana

Al doilea orator - Sima Marius

Primul agent - Draghici Cristi

Al doilea agent - Calderaru Ionut

Lecții de teatru, lecții de viață - interviu cu regizorul Mihai Lungăeanu

Ramona Alexandru

Regizorii sunt cei care se află între autor și actori. Ei sunt dirijorii, cei care au datoria de a transmite mărturia autorului. Diferența dintre ei și autor este adesea, cum afirma Eugen Ionescu, aceea că „autorul își propune să semnifice, regizorul urmărește efectul. (...) el mizează pe detalii, speculează detaliiile”.

Cu o bogată experiență pe umeri, cu optimismul celui conștient că tinerii pot duce mai departe mărturiile artei, domnul regizor Mihai Lungăeanu, s-a implicat în proiectul nostru cultural „Seară pentru minte, inimă și literatură la Vladu Nica din Osica”. Dintre realizările cu care s-a impus în lumea teatrului și nu numai, putem nota cele patru premii UNITER acordate pentru cel mai bun spectacol radiofonic „Prăpăstiiile Bucureștilor” de Matei Millo (1994), „Valsul câinilor” de Leonid Andreev (1999), „Provocare” de Doru Moțoc (2002), „Despre senzația de elasticitate când călcăm peste cadavre” de Matei Vișniec (2009) participări în juriu naționale și internaționale, realizarea a numeroase spectacole atât la Teatrul Național Radiofonic, cât și în cadrul altor teatre, spectacole dintre care menționăm „Ultimul Godot” de Matei Vișniec, „Jocul de-a măcelul” de Eugen Ionescu, „Și cu violoncelul ce facem?” de Matei Vișniec, „Glumind cu dragostea și moartea” de Daniel Ernestina, „D'ale carnavalului” de I.L. Caragiale, „Scaunele” de Eugen Ionescu, „Angajare de clovn” de Matei Vișniec. De asemenea, a realizat spectacole – lectură, spectacole de muzică și poezie, a înființat compania particulară „Teatrul portabil” prin realizarea spectacolului „Angajare de clovn” de Matei Vișniec, (regie artistică, scenografie, costume, coloană sonoră, light-design), reprezentat la Slatina, București, St.Gallen (Elveția), Focșani, Buzău, Târgu Mureș, Vatra Dornei, Russe (Bulgaria), Elbasan (Albania). Din 1995 co-organizator și regizor artistic al Zilelor Eugen Ionescu (ZEI) eveniment anual organizat la Slatina de Societatea Culturală „Eugen Ionescu” (ediția 2006 a ZEI realizată integral la Bruxelles și Paris).

Desigur, orice comportamentare a activității unui om de cultură este imperfectă, drept urmare i-am adresat regizorului Mihai Lungăeanu câteva întrebări:

• Cum lucrați la regia unui spectacol?

- Am căutat și eu, de multe ori, răspunsul la această întrebare. Mulți din cei interesați de procesele de creație specifice teatrului (studenții, cu precădere) își doresc existența unui asemenea îndreptar. Toate mărturiile pe care adevărații creatori le-au lăsat posteritatei ascund, inevitabil, mici secrete care, descifrate, pot lumina, oarecum, procesul de creație. Căci „a lucra la regia unui spectacol” nu este un simplu exercițiu lucrativ, ci un foarte complex sistem de inițiative creatoare și limite realiste. Din păcate, voi nota aici un răspuns care deși nu lămurește nimic, are marea calitate de a fi foarte sincer: de fiecare dată altfel, deși de fiecare dată cu aceeași emoție și responsabilitate.

• Care a fost cea mai mare provocare în materie de regie?

- Fiecare spectacol reprezintă o provocare, fiecare provocare propune (și, în condiții fericite, naște sănătos) un spectacol. Sau propune (și împlinește) un eveniment. Sau propune realizarea unui vis visat cu ochii deschiși. Din păcate, există și nenumărate realități mizeră care te trezesc violent în toiul visului. Și atunci renunță la vis. Sau nu! Cea mai mare provocare ?!? Probabil cel pe care încă nu am primit-o.

• Decorul, costumele, mișcarea creează un anumit climat pe scenă care poate reprezenta o interpretare a textului dramatic. Cât de liber poți fi la crearea unui astfel de climat? Cum ați adaptat piesa lui Ionescu „Jocul de-a măcelul”, la condițiile în care ați lucrat în cadrul proiectului cultural „Seară pentru minte, inimă și literatură la Vladu Nica din Osica”?

- Textul ionician nu este adresat numai oamenilor maturi, ci și acelor minți tinere dar luminate, capabile să-și înțeleagă rostul și locul în lumea pe care o moștenesc de la personajele piesei. La Osica am găsit mulți tineri interpreți animați de spiritul viu al cercetării, dispuși la evoluție și împlinire, la asumarea experienței teatrale ca o etapă înformativă și creatoare necesară desăvârșirii personalităților proprii. Adaptarea textului a urmat firul asumării sale logice de către interpreți, iar spectacolul s-a format din răspunsurile lor creatoare la provocările imagistice deslușite prin scenariul regizoral. Semnificațiile cuvintelor scrise de autor s-au împletit cu sensurile vorbelor rostite de tinerii interpreți. Imaginile scenice s-au alcătuit din rezultatele unui exercițiu teatral în care joaca a devenit joc. Asumarea regulilor și valorilor scenei a reprezentat pentru cei implicați o provocare inedită, a cărei rezultat sper să fie pe măsura aşteptărilor lor.

• Umanitatea nu trăiește decât prin cultură. Școala joacă un rol deosebit de important în acest sens, căci îi îndreaptă pe tineri spre cunoaștere, deci spre cultură, întrucât cunoașterea este platforma culturii. La Liceul „Ion Gh. Roșca” s-au desfășurat în timp mai multe proiecte și activități cultural-artistice. Putem spune că Osica de Sus trăiește un moment cultural. Cum caracterizați activitatea desfășurată aici?

- Din fericire, Liceul „Ion Gh. Roșca” din Osica de Sus este excepția care confirmă regula. Se poate face ceva numai dacă se vrea. Și atunci când oamenii se adună în jurul unei idei nobile și își pun laolaltă energiile și cunoștințele, rezultatele uimesc și obligă. Gazdă perfectă nu numai pentru acest proiect, liceul își împlinește cu asupra de măsură menirea (in)formativă, creatoare de personalitate și garant de educație adevărată. Este mai mult deât admirabil efortul celor care conduc destinele școlarilor, (și prin extensie, destinele familiilor lor, deci destinele urbei) în sensul în care grija pentru formarea prezentului reprezintă singura investiție onorabilă pentru asigurarea viitorului. Peste ani, mândria de a fi fost elev la Liceul din Osica va avea deplină acoperire, ținând seama de rezultatele pe care elevii de azi le obțin spre bucuria și mândria marii familii osicane.

• Spuneti-ne câteva fraze despre spectacolul pe care l-ați pregătit

- Aici este rostul celor care au văzut spectacolul pregătit de elevi să își formuleze impresiile. Micii interpreți au nevoie de opinia încurajatoare, chiar dacă uneori și critică, a celor pentru care au lucrat. Spectatorii nu sunt alții decât „lumea” familiei, a colegilor, a prietenilor, a rubedenilor. Ce minunată șansă de a oferi tuturor rezultatul unui efort creativ, imaginativ și lucrativ care a adunat energii și preocupări, neliniști și bucurii, încercări și împliniri. Dacă tinerii interpreți vor avea puterea de a duce mai departe „produsul” teatral pe care l-au realizat, va fi și spre bucuria celui care i-a îndrumat. Datoria Societății Culturale Eugen Ionescu din Slatina poate fi socotită ca și împlinită, atât timp cât moștenirea culturală ioniciană (pe care o susține și o propagă statutar) va face parte de acum înainte din preocupările (și realizările) cu care pleacă în viață cei care au cunoscut „pe viu”, la Osica de Sus, atmosfera și personajele dramaturgiei absurdului.

„O operă de artă literară, dramatică trebuie să pună totul sub semnul întrebării; acesta este scopul, funcția sa” (Eugen Ionescu). Care ar fi semnele de întrebare pe care le ridică spectacolul la care ați lucrat cu trupa de teatru de la Liceul „Ion Gh. Roșca” în toamna aceasta?

- Teoretic, orice răspuns stă ascuns în chiar întrebarea pusă. Dar, fiindcă teatrul pune mereu întrebări, fără să aibă orgoliul de a impune vreun răspuns (poate doar acela de a echilibra relativismul situațiilor paradoxale prin sugestia unei atitudini potrivite sau a unei soluții pertinente) recunosc faptul că la această întrebare, încă nu am suficiente date pentru a formula vreun răspuns deslușitor. Dar, dacă se vor naște „semne de întrebare” „ridicate” de acest spectacol, îmi voi asuma responsabilitatea de a formula răspunsurile necesare. A nu se trece cu vederea implicarea absolută a micilor interpreți, care merită, pe lângă întrebări și răspunsuri, analize și descifrări, toate aplauzele noastre sincere.

Feed-back

Ramona Alexandru

La sfârșitul atelierului de interpretare „Lecții de teatru, lecții de viață”, doamna prof. Ramona Alexandru a alcătuit un chestionar la care au răspuns următorii elevi: Ionuț Alexandru Căldăraru - clasa a X-a, Marius Sima, Patricia Pînicică și Diana Saca - clasa a XI-a.

Trei cuvinte despre teatru...

Artă, prietenie, devotament (I.A.C.)

Experiment. Energie. Redescopire (M.S.)

Transformare, Iluzie, Energie (P.P.)

Artă, suflet, inovație. (D.S.)

Ce te-a determinat să te implici în acest proiect?

Pentru a încerca ceva nou. (I.A.C.)

Am căutat un mod de a mă exprima, de a puncta un plus în definitivarea propriei personalități prin transpunerea în viața altcuiva, o viață diferită, spectaculoasă, bogată din punct de vedere emoțional și, în același timp, am dorit să cunosc un alt fel de energie, o energie pe care numai teatrul îl-o poate oferi. Consider că acest proiect m-a ajutat să cunosc un alt nivel al teatrului, să îmi acord o altă perspectivă asupra acestei lumi. (M.S.)

În primul rând, cred că teatrul este un mod de a interacționa, de a ne cunoaște, este un joc inedit. La început, a venit ca o provocare pentru mine însamă, o provocare de a depăși echipa, viață simplă, cotidiană. Am vrut ceva nou, diferit și apoi m-au atras toate celelalte elemente: interpretare, înțelegere, optimism, lucru în echipă. (P.P.)

De mult timp m-a pasionat lumea aceasta a teatrului, iar atunci când am avut ocazia am profitat de ea. (D.S.)

Ce te-a atras cel mai mult la spectacolul de teatru pe care l-ați pregătit?

Noutatea abordării m-a atras cel mai mult la acest spectacol. (M.S.)

Povestea pe care o evocă m-a captat. A avut capacitatea de a mă transpune chiar de la prima lectură, oferind impresia unui cititor obișnuit că se regăsește, că piesa vorbește și despre el. De asemenea, lucrul în echipă mi-a făcut plăcere. Spectacolul ne-a pus să gândim, să corectăm, să participăm, să creăm... împreună. A fost ca un joc inițiatic. (P.P.)

Cel mai mult la spectacolul de teatru m-a atras modul de interpretare. (D.S.)

Ce ai aflat nou despre arta spectacolului?

Am descoperit libertatea pe care îl poate da o piesă de teatru și, în același timp, diversitatea în care poți exprima și prelucra textul și mesajul pe care acesta îl transmite. Am descoperit cât de important este publicul și felul în care tu, ca interpret, trebuie să creezi o punte de legătură între ceea ce este personajul, ceea ce simte, ceea ce vrea să spună și CINE îl ascuță. Am descoperit că publicul este și o conștiință a personajului, o conștiință în fața căreia personajul se destăinuie. (M.S.)

Lucrurile simple, cum ar fi mersul, râsul, privirea, capătă o altă importanță pe scenă. Fiecare din echipă joacă un rol, fie pe scenă, fie în culise cu costumele sau luminile. Este important să știi să interpretezi, să te implici, să oferi veridicitate gesturilor, dar în același timp, trebuie să știi cum să fii nonexistent, să nu fi (în spectacol). De asemenea, cred că este o noutate felul în care am pregătit piesa; aflându-ne tot timpul spectacolului pe scenă, e un rol altfel, suntem transformați, reuniți într-o lume a noastră, într-o poveste. (P.P.)

Am aflat că arta spectacolului este mult mai complexă decât am crezut la început și că totul se leagă, nu este nimic la întâmplare, fiecare gest transmite un sentiment. (D.S.)

Ideile pe care ți le formasei în urma lecturii textului „Jocul de-a măcelul” de Eugen Ionescu au fost confirmate sau contrazise de felul în care s-a construit spectacol?

Au fost confirmate în proporție de 50%, restul nici nu îmi trecea prin cap că aşa o să iasă. (I.A.C.)

Ideile proprii asupra spectacolului au fost diferite, dar au urmărit aceleași puncte. Consider că perspectivele au fost relativ diferite ținând cont de faptul că ne raportăm la ideile mele, ale unui singur om în comparație cu faptul că spectacolul a fost construit de o echipă. (M.S.)

Ideile au rămas aceleași, însă felul în care au fost puse în scenă a fost total diferit de cum ne imaginaseem noi. La final, am avut această surpriză de a vedea cât de mult contează interpretarea. (P.P.)

Au fost confirmate. (D.S.)

Ce raport crezi că există între autorul unui text dramatic, regizor și actori?

Consider că această legătură text – regizor – actor creează un întreg. Există raporturi egale între aceste elemente ale unui spectacol și este necesar să se mențină un echilibru între acestea. În cadrul unui spectacol există acest raport de respect reciproc absolut prin care textul prinde viață în mâinile actorilor sub îndrumarea regizorului care a fost inspirat de text. Este un ciclu continuu ce duce la esența teatrului. (M.S.)

Această întrebare îmi reamintește de „cei trei P”: Persoană. Personalitate. Personaj. Autorul este cel care imaginează și prezintă toate întâmplările, aspirațiile și nemulțumirile unei lumi. El este Creatorul. Apoi, intervine regizorul, care citește și interpretează. El are deja o viziune asupra vieții, un trecut în spate, este nestatornic, este un om cu o personalitate și cunoaște strategii teatrale utopice. În final, apar actorii, oameni „inexistenți”, care sunt gata în orice clipă să preia o poveste de viață, care își schimbă libertatea cu o iluzie. Ei devin personaje și reprezintă imagini ale percepției regizorului. Așadar, regizorul este un intermediar care transpune ideile în limbaj teatral, în planul concret, material (scena, decorul). (P.P.)

Consider că există un raport de interdependentă, ei formează un întreg, dacă unul dispără, dispără totul. (D.S.)

Despre ce vorbește „Jocul de-a măcelul”?

Din punctul meu de vedere „Jocul de-a măcelul” parodiază diferite tipuri de oameni evidențiind naivitatea sau chiar prostia acestora. (I.A.C.)

Piesa „Jocul de-a măcelul” surprinde ideea de moarte, o moarte care planează mereu asupra omului. Însă este o moarte simbolică concretizată prin dezumanizare, pierderea viselor și aspirațiilor, oarecum a energiei creatoare a omului. Este o moarte ce urmărește distrugerea componentelor interioare ale omului - mintea și sufletul ducând astfel la moartea omului ca întreg. (M.S.)

Piesa „Jocul de-a măcelul” prezintă în esență, dezumanizarea, moartea aspirațiilor, dorințelor, umanității. Aceasta este o temă centrală în operele lui Eugen Ionescu. Se vorbește despre momente de cumpănă, când omul se simte limitat, constrâns, prinț în capcana universului efemer și când totuși are o urmă de neacceptare. Tragicul și comicul se îmbină, creând aparent un spațiu plin de lumină, întunecat și dramatic în profunzime. În operă sunt mai multe scene în care oamenii mor în mod subit, neașteptat, ridicol, dar cu toate acestea, ei simt că teama, neacceptarea, revolta sunt inutile. Ei sunt și au fost întotdeauna victimele morții. (P.P.)

„Jocul de-a măcelul” vorbește despre noi, despre oameni, despre cetăteni, se pune accentul pe faptul că uneori suntem manipulați foarte ușor de societate sau oamenii influenți, despre îndobitoare și despre setea de absolut. (D.S.)

Cum ai formula într-o frază impresia pe care ți-a lăsat-o crearea spectacolului „Jocul de-a măcelul”?

Păi, sincer, în prima zi mă gândeam „ce caut eu la școală în vacanța de vară? Nu era mai bine dacă dormeam sau eram la PC”. Ei bine, nu a fost aşa, chiar mi-a plăcut. Adică am glumit, am râs și am fost și serioși când a trebuit și nici nu-mi trecea prin cap că am să mă duc vreodată la teatru și o să-mi placă. (I.A.C.)

A fost o experiență intensă de învățare în care am descoperit importanța echipei, sudarea legăturilor dintre interpreți, dar și a valorii pe care o are fiecare componentă a spectacolului indiferent cât de insignifiant ar fi în aparență. (M.S.)

Cred că pregătirea spectacolului s-a făcut într-un fel cu totul și cu totul nou, original, creativ. Este un spectacol ce captează atenția prin atât prin decor, cât și prin abordarea diferită. A fost o experiență care ne-a ajutat să descoperim înțeleasuri noi, să fim altfel, să colaborăm și să ne dorim mai mult. (P.P.)

Crearea spectacolului „Jocul de-a măcelul” m-a ajutat să îmi dau seama că fiecare dintre noi este propriul său erou și doar pe spatele nostru ne putem realiza și important este să fim noi însine. (D.S.)

Educație într-o tradiție și valoare în port, muzică și joc Românășean

Sorina Iacob

Proiectul „Educație într-o tradiție și valoare în port, muzică și joc Românășean” finanțat de AFCN și realizat în parteneriat cu Asociația Culturală „Pro Memoria”, Liceul Teoretic „Ion Gh. Roșca” Osica de Sus, Primăria Comunei Osica de Sus și-a propus să valorifice neprețuitul tezaur al tradițiilor etnofolclorice din zona în care se află comuna Osica de Sus și anume zona Romanați.

Proiectul care s-a desfășurat timp de trei luni, a avut o componentă educativă esențială ce a vizat cu predilecție copiii, tinerii din comună, și o componentă culturală de patrimoniu ce a vizat posesorii de costume populare autentice și nu în ultimul rând pe toți ceilalți membri ai comunei. Prin achiziția de instrumente muzicale și costume populare românășene s-a realizat a doua ediție a spectacolului „Muzică și dans pe portative de suflet” și prima ediție a spectacolului „La porțile dorului”.

Componenta educativă, prin cursurile de inițiere instrument, joc și cânt popular a concentrat preocupările tinerei generații spre valorile dansului: Hora, Călușul, care descătușează energiile pozitive și au un efect benefic asupra personalității adolescente. Desfășurarea întregului proiect a impus următoarea concluzie: Zona etnografică a comunei Osica de Sus este o vatră folclorică cu un bogat potențial creativ.

Prin dotarea ansamblului Liceului cu instrumente și costume s-a creat posibilitatea desfășurării unui act cultural de substanță care are toate şansele să crească în viitor. Iar inițierea formației de călușari reprezintă un mare pas înainte pe calea recuperării tradiției, întrucât în Osica de Sus, dansul călușului se pierduse aproape în totalitate. Parada Portului Popular, prin interesul pe care l-a înregistrat, are toate şansele să fie reluată într-o viitoare ediție.

Liceul
Teoretic
„Ion Gh. Roșca”

Primăria
comunei
Osica de Sus

Asociația
Culturală
„Pro Memoria”

Asociație
pentru Dezvoltare
Durabilă Satului

Educație într-o tradiție și valoare în port, muzică și joc Românășean

Project cultural
finanțat de
AFCN
Administrația Fondului
Cultural Național

Parada Portului Popular

ediția I

Fotografia din arhiva familiei Enri Balca

Muzică și dans pe portative de suflet

ediția a II-a

Ansamblul folcloric „Brâulețul” din Osica de Sus

iulie - septembrie 2013

Hora satului

Geta Duică

Un obicei popular, foarte vechi, întâlnit în Câmpia Olteniei și nu numai este Hora Satului, obicei care s-a păstrat și în comuna noastră până nu demult.

Hora Satului era un eveniment foarte important pentru comunitate deoarece se adunau tineri și bătrâni în zilele de duminică și sărbători pentru a socializa și pentru a juca hora.

Copiii așteptau cu nerăbdare aceste zile ca să cumpere de la Nea Nicu bomboane cu nucă, alviță și mere pe băț date prin zahăr caramelizat. De Blagovestenie (25 martie) anul acesta, în comuna noastră, mai era încă zăpadă și era foarte frig. Mama mea, Lenuța lu' Bebe a lu' Rica (92 ani), stând lângă sobă a început să povestească cum de Blagoveštenie m-am prins în horă la 16 ani, desculță și îmbrăcată în bluză și fustă, aşa era de cald. Atunci au început întrebările din partea mea: unde, când, cum și cine organiza Hora satului?

Iarna, hora se făcea în fața Primăriei (actuala grădiniță din Modoran), iar vara se făcea ori în Vale unde este Târgul acum, ori la Pădurea Bercica. Fetele se prindeau în horă la vîrsta de 15-16 ani și jucau până se măritau. Dacă aveau surori mai mari așteptau să se mărite acestea și după aceea se prindeau în horă. Hora satului era organizată de chezași care tocmeau și aduceau lăutarii din satul Tomeni. Se jucau: hora de mâna, joiana, mintata și sărba rustemul. Fetele se prindeau în horă numai de Blagoveštenie și de Florii. Chezașii erau cei care începeau hora cu lăutarii în mijloc, strigau „Roadă nouă - Roadă nouă“ luau fetele de mâna și le prindeau în horă astfel încât de Sfintele PAȘTI să poată juca. Cu timpul acest obicei a dispărut, iar după ce s-a mutat Primăria în Vladulenii încet încetă și Hora Satului să mai fie organizată.

Ansamblul „Crăițe“ al Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca“
pregătit de profesor Constantina Sterie, în cadrul Spectacolului „La porțile dorului“

Costumul popular femeiesc osicean

Bibiana Torcea

„Satul românesc este singura prezență vie încă, deși nemuritoare,

nemuritoare deși aşa de terestră, este unanimul nostru înaintaș fără nume.”

L. Blaga

Din dorința de frumos, bazată pe concepția tradițională a fișcarui membru al comunității de a se împodobi a evoluat costumul popular mai mult sau mai puțin rapid.

Costumul popular reprezintă rodul muncii țăranilor români. În operele lor sunt implicate viața și arta unui popor dăinuind prin forța talentului individual al fiecărui dintre ei.

În comuna Osica de Sus s-a purtat un costum popular femeiesc care a avut ca importante piese componente: cămașa cu poale, soartele, valnicul, marama și opincile.

Cămașa este piesa definitorie a portului popular confectionată din borangic sau marchizet. Cea încrețită la gât, croită din foi drepte din care se făceau: spatele, pieptul, mâncurile cu clini și gulerul este foarte veche. Această parte superioară a cămășii din patru foi drepte se termină cu motive florale.

Unele cămăși erau alese „la andrea”, în război, într-o singură culoare iar altele erau cusute în „muște” sau lucrate „înaintea acului”. Compozițiile decorative erau realizate cu fire de beteală, cu fluturi metalici sau mărgenele colorate care erau dispuse pe guler, pe piept, spate, poale și mâncuri. Acestea din urmă prezintau „altița”, încrețitul sau rânduri repartizate pe toată suprafața mâncurii fără spațiu liber sau „burate” (întrerupte), în care predominau motivele geometrice dar și cele florale. Poalele aveau „șabac”.

Foarte rare erau cămășile cusute numai cu mărgenele colorate deoarece necesitau o îndemânare specială. Un superb exemplar de astfel de cămașă cu mărgenele, care a aparținut tinerei de atunci Raicea Gheorghita (a lui Mitrina), premiată la „hora” din a doua zi de Paște a anului 1938 (decedată în prezent) este păstrată cu sfîrșenie în „lada de zeste” a fiicei acesteia, Lenuța Stelii (Torcea Elena), din comună. Cămașa a fost cusută în postul Paștelui din acel an. Amintiri plăcute depănate cu melancolie la ceas de seară.

Cămășile erau lucrate cu migală și pricepere de femei, în special iarna când munca la câmp lipsea. Cu aceste frumoase cămăși tinerele fete se „prindeau în horă” fiind premiate a doua zi de Paște.

Părțile componente ale cămășii erau îmbinate prin broderii ornamentale executate cu acul sau croșeta numite „cheițe”. Motivele decorative erau realizate în tonuri de maron, verde, galben, mov dar și roșu și negru, la care se adăuga strălucirea firelor și a păietelor.

Le țesută în fir de borangic

Această cămașă dreaptă era purtată în genere de femeile în vîrstă. Mai exista și cămașa cu platcă la piept și spate (plasa cu ochiulete croșetată cu igliță), purtată atât de tinere cât și de cele în vîrstă.

Îmbrăcământea purtată peste poale era compusă din două „soarte” de formă dreptunghiulară cu lungimea de 90-100 cm și lățimea de circa 60 cm. Soartele erau țesute în război în patru ițe din lână toarsă și din bumbac și cusute „pe fir”. Altele erau confectionate din catifea neagră. Pe deasupra soartelor, femeile se încingeau cu bete țesute în război în două ițe și alese cu dungi verticale, linii șerpuite sau motive florale. Lungimea betelor era de circa 3 m iar lățimea de 2-3 cm.

„Vâlnicul”, o altă piesă a portului popular femeiesc din Osica de Sus, se purta de la talie în jos și avea forma unei fuste care se înfășura pe șolduri cu partea deschisă în față. El era țesut în război în două ițe cu ornamente geometrice și florale.

Peste ciupag se îmbrăcea „bundița”, un fel de vestă care era confectionată din postav sau catifea neagră cu motive decorative florale la care se adăugau fire strălucitoare și paiete cusute de cojocari îscusiți.

Iarna peste costum se purta o șubă din dimie de culoare albă sau cenușie precum și cojoacele, „pieptare” din blană de miel alb sau negru, scurte până în talie, fără mânci și deschise pe piept. Cojoacele erau decorate cu „ira” colorată, cusute cu „cosoaie” de cojocari.

Încălțământea costumului de iarnă se compunea din ciorapi de lână lucrați în „ochiuri” cu motive geometrice pe „carâmbi” și din opinci. Vara femeile purtau papuci din piele cu talpa de lemn și cipici confectionați din dimie sau postav, cu botul roșu.

Costumul era completat cu diferite podoabe. Cea mai importantă era salba din aur făcând parte din zestrea fetelor bogate. Cele sărace purtau mărgele. Cerceii, tot din aur, „împărătești” se purtau în fiecare zi spre deosebire de salba care se purta numai la sărbători.

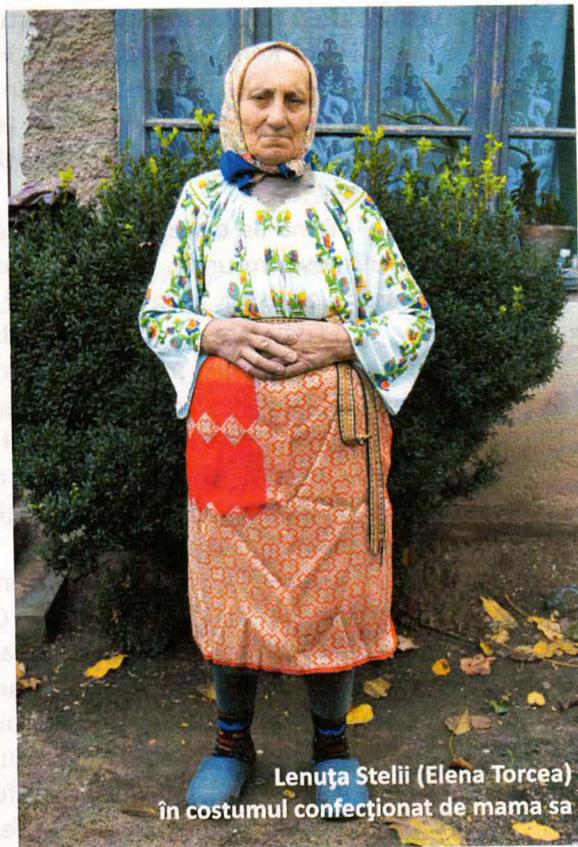
Pieptănatura era de asemenea foarte importantă. Părul se purta lung, împletit în două cozi legate la vîrf cu ațe de lână și lăsate în jos, până la intrarea în horă, când fetele își schimbau pieptănătura. După fiecare spălat părul se împletea în codițe mărunte ca să rămână ondulat după uscare sau se ondula cu „droțul”. O parte din aceste șuvite ondulate erau aşezate frumos pe frunte iar restul părului era împletit în două cozi legate cu panglici.

La horă fetele mergeau cu capul descoperit, punându-și flori albe în păr iar în restul zilelor părul era acoperit cu o basma sau cu un tulpan care se lega sub bărbie sau pe sub cozi, la spate. Femeile căsătorite purtau la sărbători fes roșu peste care-și puneau maramă de borangic pe care o legau la spate lăsând cele două capete să cadă libere, jos, sau o înfășurau în jurul gâtului lăsând un capăt pe piept și celălalt pe spate în funcție de vîrstă.

Iarna, peste maramă se purta o broboadă lucrată din lână, cu ciucuri pe margine.

Femeile căsătorite își purtau părul împletit în cozi și strâns la ceafă într-un coc prinț cu ace mari de metal.

„Într ceea ce este și ce a fost, mintea noastră trebuie să întindă mereu puncte de lumină”.

Lenuța Stelii (Elena Torcea)
în costumul confectionat de mama sa

Masă rotundă dedicată Portului Popular Românățean

Cristina Bacicu Botez

Pe data de 21 septembrie 2013 a avut loc la Osica de Sus (care este cea mai mare comună a județului Olt, având peste 5.000 de locuitori) masa rotundă cu titlul „Tradiție și modernitate în portul popular românățean”, urmată de o paradă a portului popular cu specific zonal. Ambele activități au făcut parte din proiectul de anvergură „Educație într-o tradiție și valoare în port, muzică și joc Românățean”, realizat în parteneriat de Asociația Culturală Pro Memoria, împreună cu Liceul Teoretic „Ion Gh. Roșca” din localitate și Asociația pentru Dezvoltare Durabilă Slatina, cu sprijinul financiar al Administrației Fondului Cultural Național (A.F.C.N.) și al Primăriei comunei Osica de Sus. Coordonatorul principal al acestui proiect este Sorina Iacob, director al Liceului „Ion Gh. Roșca”.

Tema de discuție aleasă de organizatori a fost una interesantă și incitantă, reunind, în cadrul mesei rotunde, creatori populari, etnografi, sociologi, profesori, artiști plastici, cadre didactice, ziariști și, nu în ultimul rând, oficialități reprezentative ale județului Olt.

În deschiderea reuniunii, au luat cuvântul Sorina Iacob, director Liceul „Ion Gh. Roșca” și inginerul Ion Ciocan, primarul comunei, care au urat un bun venit participanților și au subliniat importanța manifestării științifice găzduite de localitatea Osica de Sus.

În continuare a luat cuvântul sociologul Ioan Paul Popescu, care, în contextul unui scurt expozeu despre istoria poporului român, s-a referit la evoluția costumului popular și la particularitățile sale în funcție de regiuni și provincii istorice, cu precădere în raport de specificul zonei Romanați.

Cu aceeași ocazie, Florian Dumitrescu, director al Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale din Olt, a menționat apariția primelor războaie de țesut care au existat în Osica și a primelor creațoare de artă populară românățeană, care au realizat modele remarcabile în acest domeniu, punând, de asemenea, în evidență evoluția progresivă a meșteșugului țesutului și broderiei populare.

La rândul său, primarul comunei, Ion Ciocan, a evocat momente tradiționale inedite din viața satului osicean, precum prinsul fetelor în horă, cel mai devreme atunci când împlineau vîrstă de 16 ani, sau obligația măritișului fetelor în ordinea descrescătoare a vîrstei, descriind cum și când se petreceau aceste evenimente importante din viața comunei. Frumusețea, originalitatea și calitatea iilor purtate și cusute chiar de tinere – a subliniat vorbitorul – devineau elemente componente ale unei veritabile ierarhizări sătești.

În același context, maestrul coregraf Nichita Dragomira a vorbit despre importanța costumului popular ca element cu caracter identitar la nivel regional intern și extern și a amintit despre elementele de kitsch și falsele motive de pe unele costume populare croite de creatori improvizati, care nu au nimic de-a face cu veritabila artă populară.

În completarea celor evocate de antevorbitorul său, Cristina Bacicu Botez a pus în evidență demnitatea și eleganța pe care o conferă costumul popular atunci când este purtat în mod corespunzător, referindu-se, în acest sens, la însăși Regina Maria, soția regelui Ferdinand și mama regelui Carol al II-lea, care îmbrăcă, adeseori, costumul popular românesc. Vorbitoarea a luat ca exemplu, de asemenea, faptul că artiști de renume precum H. Matisse au avut ca sursă de inspirație, în câteva tablouri, iia românească, fapt care vorbește de la sine despre frumusețea și

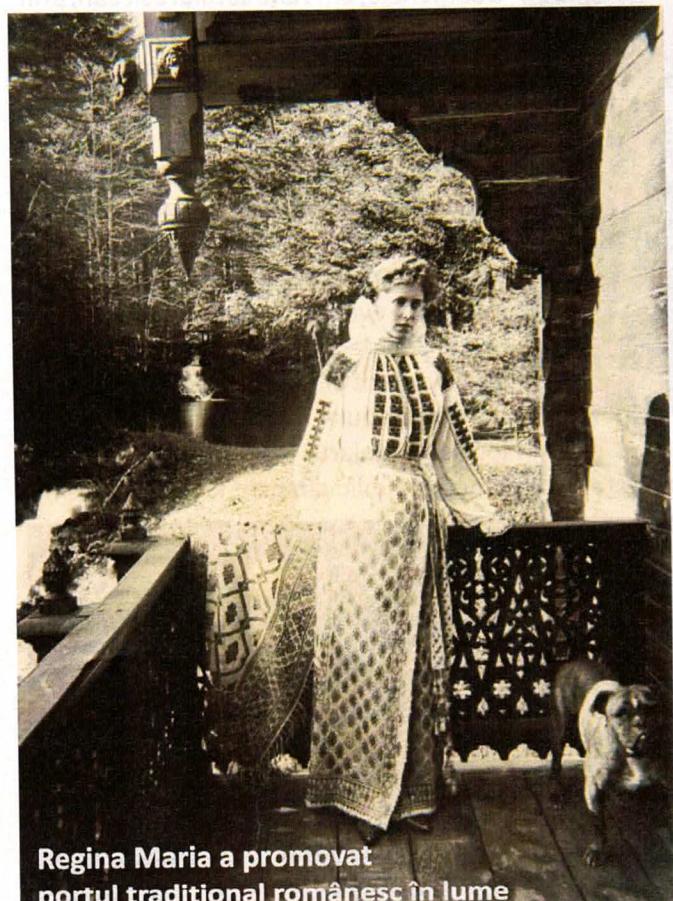
expresivitatea costumului popular de la noi. Aceeași vorbitoare a pus în discuție posibilitatea alcăturirii unei arhive cu fotografii vechi în care apar costume populare și a menționat oportunitatea realizării unor albume de fotografii, care să ilustreze piesele de costum cele mai valoroase care se mai păstrează încă, în zilele noastre.

Mai mulți participanți, au vizat, în luările lor de cuvânt, elementele componente ale costumului popular de sărbătoare purtat de femeile din zona Romanați, printre care cămașa, iia cu poale și cele două zăvelci (boscelele) purtate în față și în spate. S-a arătat că pe cap marama era legată în funcție de vîrstă și condiția socială a purtătoarei costumului popular. Cămașa avea altiță cusută cu roșu, care se asorta cu poalele cu sabac, frumos cusute, alese, în războiul de țesut, prin aceeași culoare roșie. În același timp, păietele, inserate discret, au o pondere mult mai mică comparativ cu alte zone rurale, unde costumul poate fi încărcat și cu mărgele. La costumul de Romanați – au subliniat participanții care au abordat acest subiect – predomină roșul, dar mai pot apărea și elemente policrome în galben, alb, albastru și verde. Pe zăvelcile de sărbătoare, pe costumele populare purtate de femei, apar, astfel, diferite motive fitomorfe (pomul vieții), zoomorfe (coarnele berbecului), avimorfe sau antropomorfe (hora).

În mod complementar cu subiectul dezbatut, Claudia Balaș, etnograf la Muzeul județean Olt, a apreciat că bogăția etnografică a zonei Olt este insuficient pusă în valoare de studiile de specialitate, inclusiv de cele sociologice sau etnografice, fiind cercetată cu predilecție zona Ardealului.

Creatorii populari prezenti la reunire, printre care profesoara Constanța Roșioru, au propus soluții concrete: de exemplu, recondiționarea și conservarea pieselor de costum popular păstrate uneori în condiții improprii în „lada de zestre”, în pofida faptului că sunt din ce în ce mai greu de găsit materialele corespunzătoare activității de restaurare, precum și intensificarea activităților de educare a tinerei generații în spiritul respectului față de inestimabilele valori de tezaur ale patrimoniului cultural românesc.

Invitat la manifestarea organizată la Osica de Sus, Sorin M. Rădulescu, cercetător științific la

Regina Maria a promovat portul tradițional românesc în lume

În titlul de Sociologie al Academiei Române și redactor șef al Revistei Române de Sociologie, a subliniat importanța unui asemenea eveniment cu caracter cultural și științific, menționând în acest sens, contribuția studiilor sociologice și rolul important al Școlii Sociologice de la București – condusă de profesorul Dimitrie Gusti – în investigarea tradițiilor și obiceiurilor populare, inclusiv în

ceea ce privește descrierea și clasificarea elementelor specifice ale portului popular din diferite regiuni istorice printre care și zona Olt.

Ră. Prințesa Maria,
Printesa Maria și Printul Nicolae

de seamă al comunei), ocazie cu care, prin fața unui numeros public din care făceau parte mai mulți dintre membrii comunității și, de asemenea, oficialități - prefectul de Olt, Cătălin Rotea, deputatul Gigel Știrbu și primarul localității, Ion Ciocan, s-au perindat mai bine de 40 de costume populare purtate de perechi de elevi, profesori sau localnici. Ambele manifestări s-au încheiat o dată cu spectacolul oferit de formația de dansuri „Crăițele”, a liceului „Ion Gh. Roșca”.

Articol preluat din Revista Română de Sociologie cu acceptul redactorului șef

Ca o concluzie generală a mesei rotunde organizate la Osica de Sus, s-a conturat ideea că această comună (zonă) este o vatră de port popular autentic, care are un potențial cultural ce merită valorificat, iar asemenea manifestări la care să ia cuvântul profesori, cercetători, profesori, animatori și creatori de artă trebuie repetate și intensificate. Se cer, în acest sens, întreprinse toate demersurile și eforturile posibile pentru a prezerva și promova elementele importante, tradiționale, din viața satului osicean, prin amenajarea unui muzeu local, a unui fond documentar privind viața comunității, prin implicarea elevilor de liceu în activități care să-i determine să pună în valoare portul popular romănășean: spectacole, parade, hore, șezători, sau, și mai important, ateliere de confectionat țesături ori cusături tradiționale, sub îndrumări evident competente.

Manifestarea științifică la care ne-am referit a fost urmată de o paradă a portului popular romănășean, care a avut loc sub „Stejarul Recunoștinței” (simbol

Batista pentru ceremonialul de nuntă

Constanța Roșioru

"Suntem un popor foarte ciudat."

"Ne atrag lucrurile de domeniul frumosului, al inteligenței..."

(George Enescu)

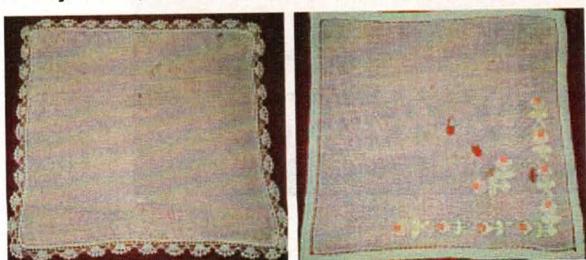
Pe teritoriul românesc modelul riturilor de nuntă se concretizează în nenumărate variante zonale ce reprezintă "...un moment într-o serie de variante precedente și punct de plecare pentru variantele ce-i vor urma, determinate de spiritul și intențiile celor ce le receptează" (Pop M., Caracterul formalizat al creațiilor orale, Secolul 20, nr.5, 1967, p.156).

În contextul sistemului de simboluri specifice scenariului nunții din Romanați apare bradul, "menit să transfere, ca simbol al prospetimii și tinereții vesnice", cum îl numește S. Fl. Marian, (Nunta la români, București, 1980, pag. 367) însușirile lui reale, de arbore peren, rezistență și vigoarea, asupra cuplului ce se întemeiază prin căstorie. Bradul de nuntă este împodobit cu flori de hârtie colorată, nuci și mere, iar în vîrf este așezată la loc de cinstă o batistă brodată de către mireasă.

Batista pentru bradul de nuntă este cusută de mâna, bogat decorată, având câmpuri ornamentale dispuse în stilul fețelor de masă. Se prinde pe prima creangă de sus, întotdeauna cu atât roșie și tot acolo se pune o cruce de busuioc."Vorbele bradului", însoțind un schimb de însemne rituale marchează prin mijlocirea unor dovezi ritualizate de iubire, încă un pas pe drumul apropierea celor doi tineri, al trecerii la noua stare de casatoriți, de oameni maturi. (Ion Șeuleanu-Poezia populară de nuntă, Editura Minerva, pag.177)

Modelele prezentate aparțin: 1- Muzeul Câmpia Boianului, donat de Camelia Popescu, datat anul 1940; 2- Virginia Cantemir, învățătoare, anul 1930; 3. Batista pentru bradul de nuntă-model floral, stilizat, patru petale dispuse simetric, cusută cu punct de tighel și cruciuliță(muscă), coton perle albastru, cu o terminație croșetată, realizată la Olimpiada Națională de Meșteșuguri Tradiționale, muzeul Astra Sibiu, 2013. Motivul floral este reprodus de pe un moștar datat 1913.

Batista miresei "Plânsul miresei statuat ca normă ceremonial-rituală de colectivitate este declanșat, înainte de toate, de asemenea reprezentările ale trecerii de la viață de fată la cea de nevastă" (Ion Șeuleanu-Poezia populară de nuntă, Editura Minerva, pag.192).

Fermierii din antichitate considerau lacrimile miresei de bun augur pentru recolte, un semn că binefacatoarele ploi nu îi vor ocoli. Mai târziu se consideră că dacă mireasa plânge în ziua nunții nu o va mai face niciodată din cauza mariajului. Azi, se poartă batistuțe pentru a șterge lacrimile de emoție și bucurie. În unele familii obiceiul merge mai departe, mamele pastrându-și batistele și pentru fiice care le poartă la rândul lor în ziua nunții, transmitând astfel sentimentele și emoțiile de la o generație la alta. Modelele prezentate au aparținut: 1- Aneta Popescu, preoteasă, 1934; 2- Cârstea Elena, profesor de lucru manual, 1913.

Batista pentru mire se punea în piept, împreună cu o floare mare și cu o bancnotă de 100 de lei. Familia Preda Viorica și Aurel din localitatea Osica, Olt au avut nunta în anul 1978 și au folosit batista prezentată ca model. Acest accesoriu are marimea unei batiste bărbătești, cu un colț frumos decorat și cu un chenar subțire de jur-împrejur.

Batista pentru Hora Miresei era cadoul pe care îl primeau toți participanții la acest ritual; se prindea în piept împreună cu o floare mai micuță decât cea a ginerelui, duminica de dimineață, înainte ca mireasa să plece la "udat". Aceste batiste erau de dimensiuni mai mici, făceau parte împreună cu celelalte din trusoul miresiei.

Toate modelele vechi prezentate sunt realizate din țesătură fină de bumbac, decorate cu motive florale, viu colorate.

Pentru că cele mai multe dintre obiceiuri sunt păstrate din ce în ce mai puțin sau sunt adaptate perioadei moderne, este bine să le cunoaștem pentru a le reactualiza și mai ales pentru a le respecta, ca pe o moștenire de mare preț.

Bibliografie:

POP M., Caracterul formalizat al creațiilor orale, Secolul 20, nr.5, 1967

SIMION FLOREA MARIAN-NUNTA LA ROMÂNI, București, 1890

ION ȘEULEANU—POEZIA POPULARĂ DE NUNTA, EDITURA MINERVA, București, 1983

Sergent major Micu Vasile Marin

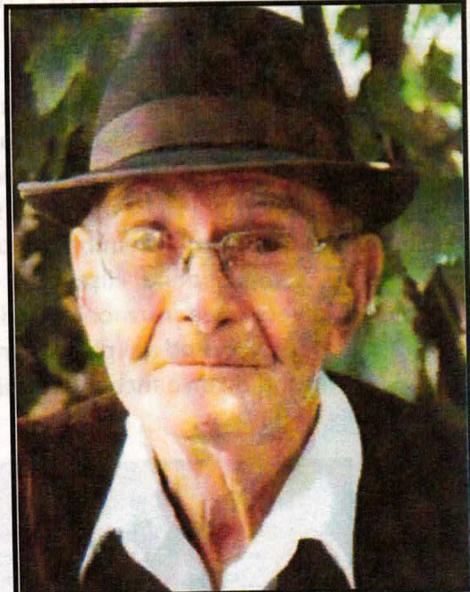
Comandor av. (r.) Ion Surdu

În ziua de 17 august anul acesta s-a stins din viață după o lungă și grea suferință sefentul major MICU VASILE MARIN, penultimul veteran de război din satul Greci, comuna Osica de Sus.

Pe front a participat cu Regimentul 2 Cavalerie având funcția de motociclist, agent de legătură. Misiunea sa era de a asigura transportul corespondenței militare între unitatea sa și eșaloanele superioare.

Pentru meritele sale pe câmpul de luptă a fost decorat în două rânduri.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace!

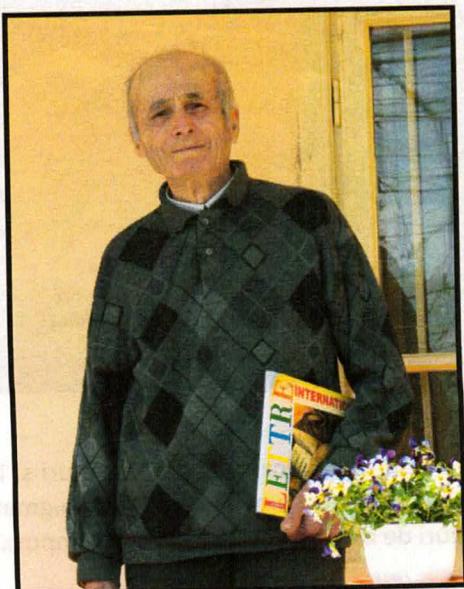

Veteran de război

25.08.1922 - 17.08.2013

Mihail Drăghici

11.11.1927 - 18.10.2013

A plecat dintre noi, în vîrstă de 87 de ani, Nea Mișu a lu' Gâje, tatăl poetului Marian Drăghici. S-a făcut cunoscut în Osica prin destoinicie, ca adept al cultului creștin adventist pe care l-a îmbrățișat în urmă cu 50 de ani și prin pasiunea sa pentru apicultură.

Dumnezeu să-l odihnească!

Un alt fel de jurnal de călătorie

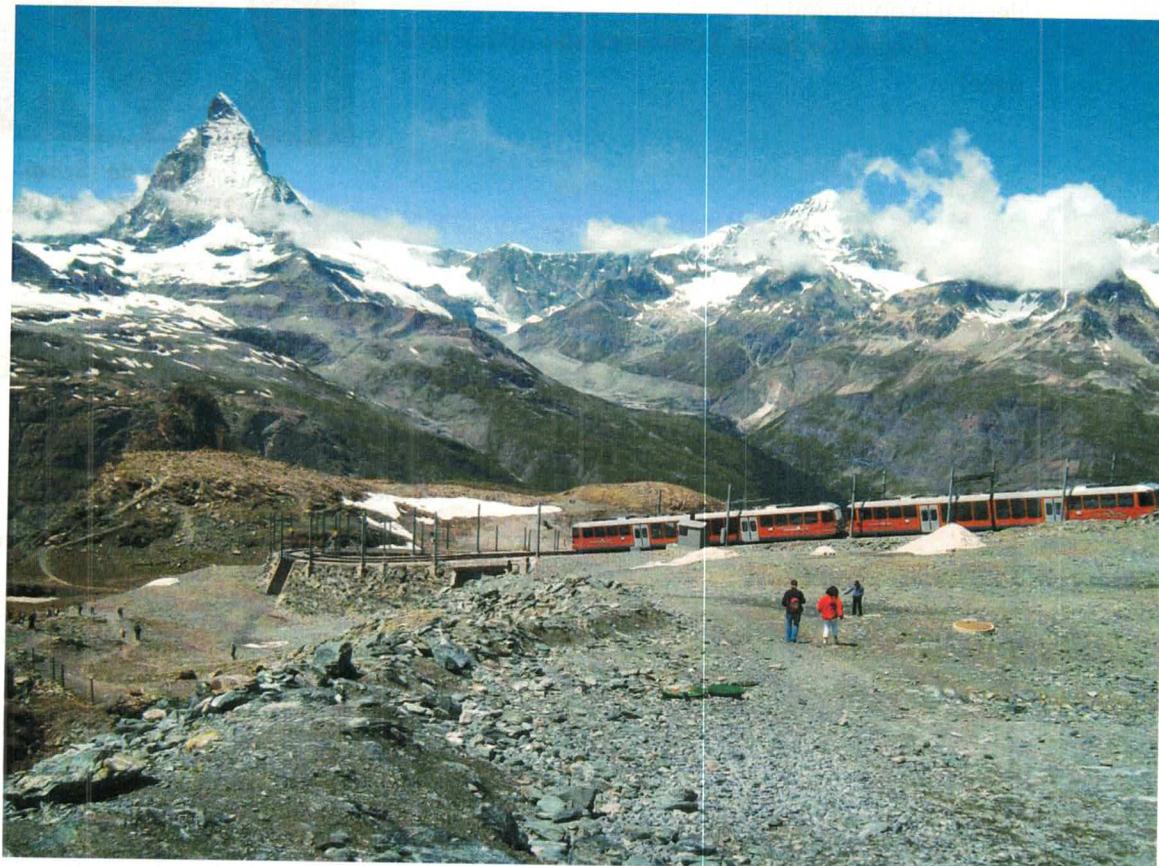
Ana Claudia Pîrvu

Octavian Paler spunea în „Caminante” că „astăzi se umblă mai mult ca oricând, dar, niciodată probabil, călătoria n-a fost mai departe de artă”.

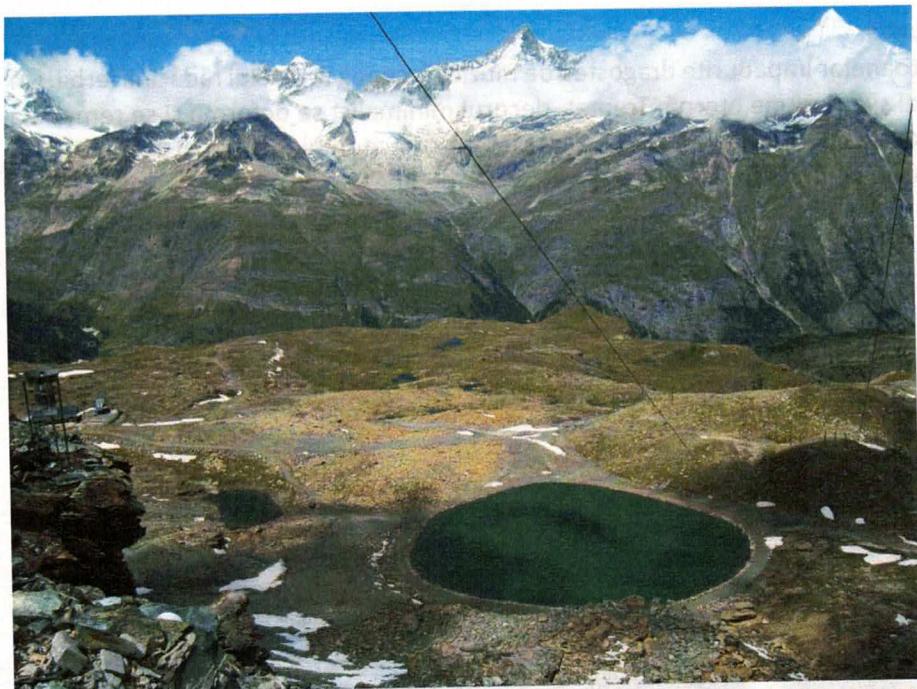
E adevărat că am pierdut multe, comprimând orele pentru a ajunge la țintă, dar poate că este timpul să învățăm sau să reînvățăm să călătorim cu mintea și sufletul deschise, cu pasiunea exploratorului neîmblânzit din noi.

Sfidând clișeele și prejudecările vom putea înțelege complexitatea și paradoxurile, diversitatea și armonia. Cu fiecare călătorie trebuie să ne reinventăm.

Când am plecat spre Elveția aveam în minte trei imagini - un decor minimalist - o Heidi a munților, un bancher cu papion și un ceas cu cuc.

Când am ajuns, am descoperit o țară a contradicțiilor învăluită în mituri și legende, cu vârfuri de munți ce străpungeau linia orizontului și amețitoare prăpastii, cu enigmatische castele reflectându-se în apele lacurilor glaciare și turnuri de biserică gotice tâșnind atemporal din păduri de nepătruns.

Prin vinul servit în pahare cu picior înclinat din trenul cu cremalieră, se derula tăcut și impunator dansul albastru verzui al ghețarilor și cascadelor care cădeau „asemeni unor șiraguri de orez strălucitor”.

Eliberarea de stereotipuri părea să accentueze și mai mult contradicțiile și astfel țara lui Zwingli și Jean Calvin, porniți în cruciada morală ardea din temelii Teatrul lui Voltaire pentru a renaște cu forță în spiritul cubist al lui Paul Klee din „Death and Fire” (Moarte și foc).

Existau atât de multă poezie și paradox încât fiecare cadru se încărca de semnificații și nuanțe ca un ciorchine de metafore.

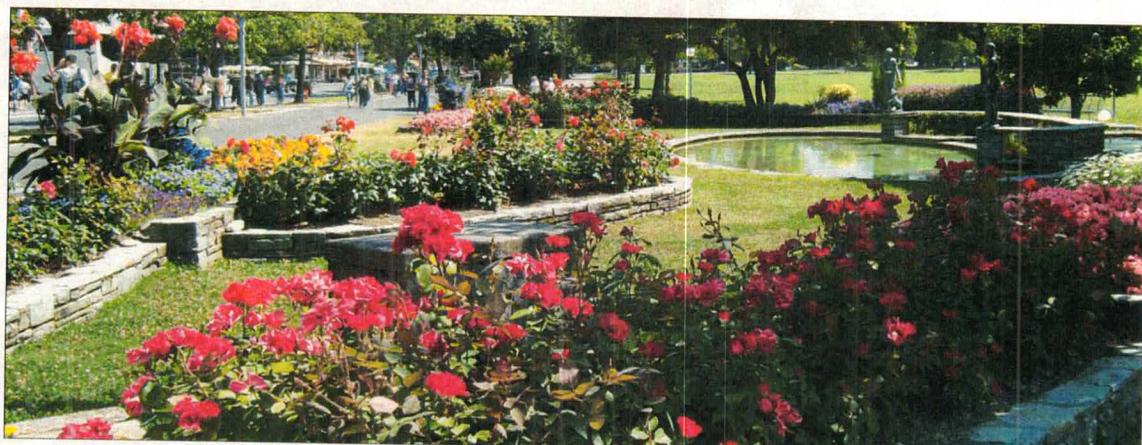
Podul de lemn din Luzern

Şi exista muzică.

În țara Cantoanelor împădurite dragostea de muzică începea la nivelul rădăcinii ierbii. Un festival de Jazz floral și o pasiune eternă. Treptat, decorul minimalist se deforma și se remodela căpătând gust de ciocolată și fondue, iar fotogenicul Matterhorn, muntele arhetipal de pe cutia de ciocolată, înălțându-se ca o sântinelă peste pavilioanele de gheăță, se adăuga firesc cadru cu cadru.

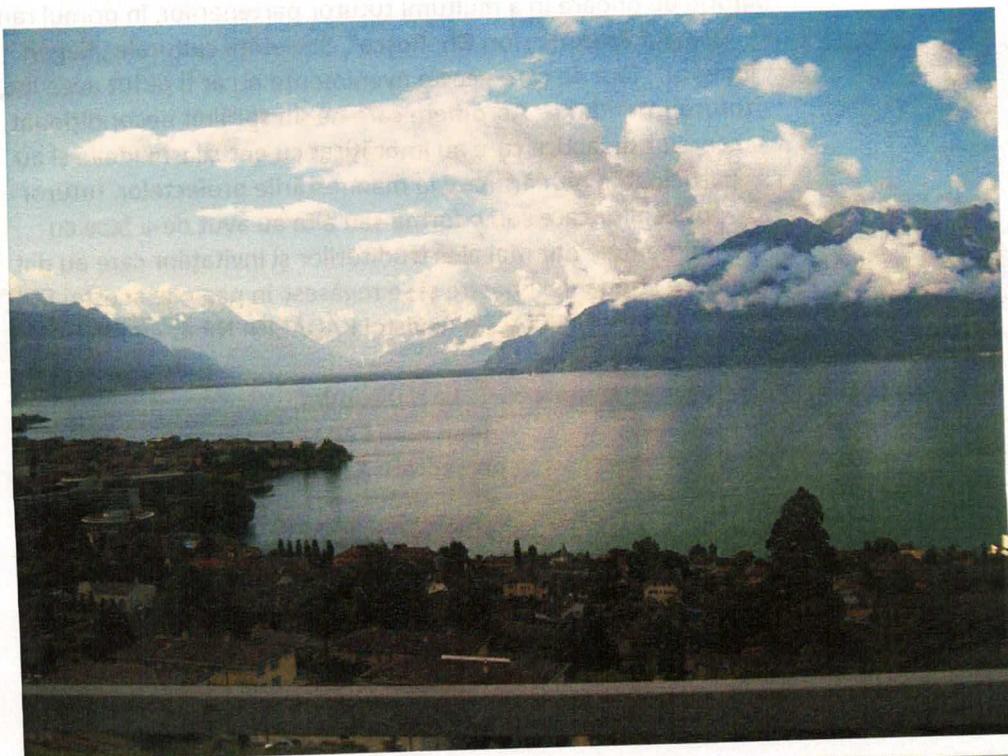
Atemporalul se împletea cu clipa trăită intens, rescriindu-se continuu. Muntele vrăjit devinea loc de pelerinaj pentru călătorul modern dornic de aventură, mercenarul elvețian al Evului Mediu te îmbia cu o porție de raclette și un pahar de vin de Gemma ținut într-o peșteră din Ghețarul Rhone, iar blândelete văcuțe Simmental de pe pajiștile alpine îl invitau pe turistul neobosit „să lase doar urme de pași și să facă doar fotografii”.

Castelul Chillon

Țara lui Wilhelm Tell e realitate și mit, pe ritmuri de cântece tiroleze cu falsetto înalt și prelung, este povestea unui popor demn ce și-a cioplit în lemn istoria, tradițiile și destinul.
E o invitație la reflecție și autoreflecție.

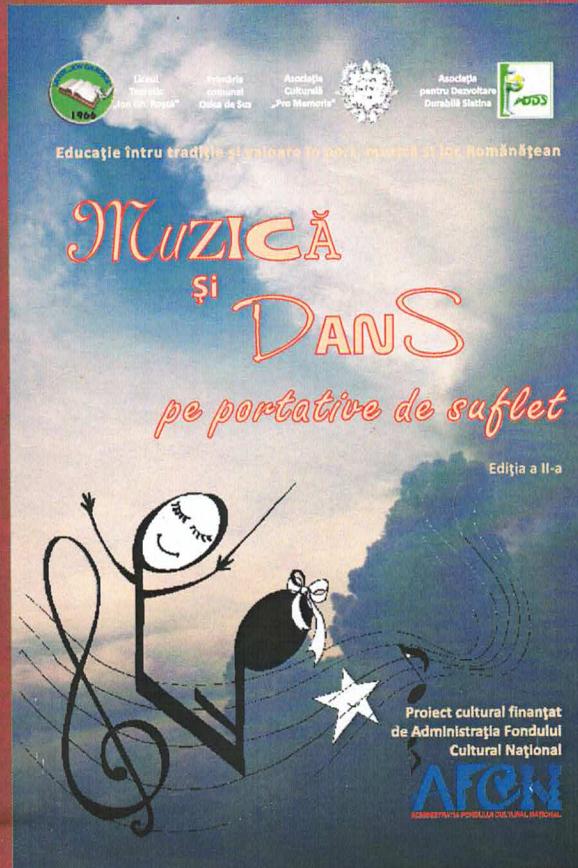

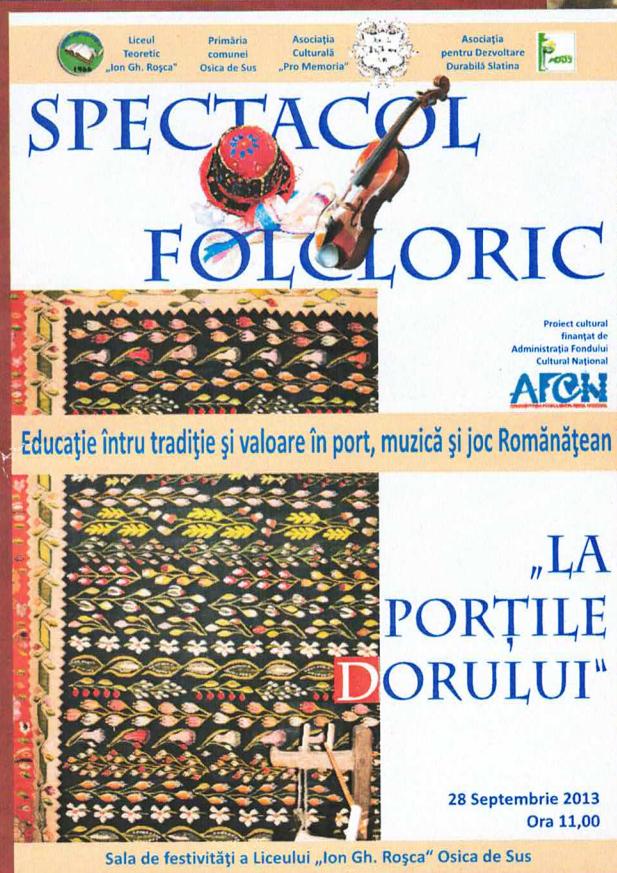
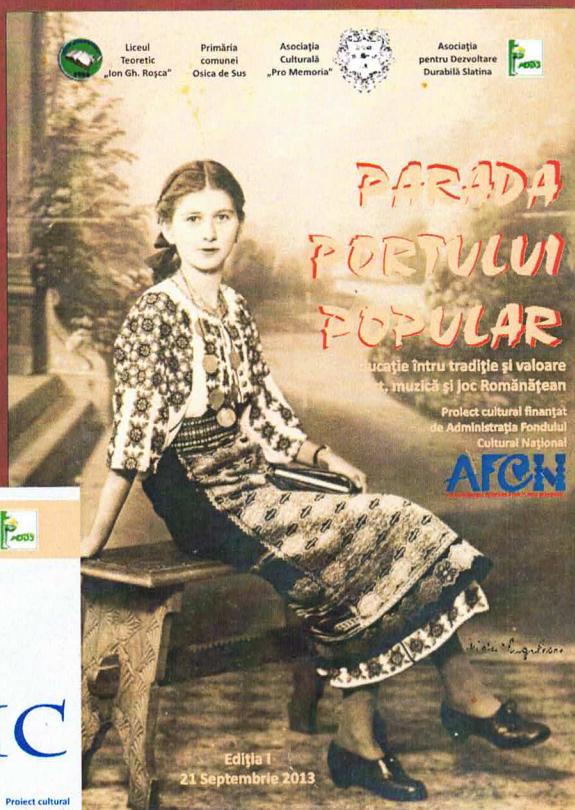
Cu prilejul încheierii proiectelor „Educație întru tradiție și valoare în port, muzică și joc Românășean” și „Seară pentru minte, inimă și literatură la Vladu Nica din Osica”, proiecte realizate cu sprijinul financiar al Administrației Fondului Cultural Național și al Primăriei comunei Osica de Sus, Asociația culturală „Pro Memoria” își face o datorie de onoare în a mulțumi tuturor partenerilor, în primul rând Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca”, Societății culturale „Eugen Ionescu”, fără de care aceste evenimente nu ar fi putut avea loc, tuturor membrilor Apromem care ne-au sprijinit necondiționat, cadrelor didactice care au îmbrățișat cu entuziasm ideile și au participat în număr mare la manifestările proiectelor, tuturor osicenilor care sub o formă sau alta au avut de-a face cu evenimentele dar mai ales truditorilor și invitaților care au dat strălucire strădaniei noastre și se regăsesc în paginile acestei EDIȚII SPECIALE a Revistei RĂDĂCINI NR 4.

**Le mulțumim,
Ioan Paul Popescu,
președinte AProMem**

**Activități culturale derulate
în perioada 1 iulie - 31 septembrie 2013,
în cadrul Proiectului „Educație întru
tradiție și valoare în port, muzică
și joc Românățean“**

10,00 le

Rădăcinile nu se văd dar fără ele nimic nu poate ființa